

Kuća ljudskih prava Selska cesta 112c,
HR-10000 Zagreb t: +385 (0)1 457 23
98 f: +385 (0)1 457 23 99
kontakt@documenta.hr
www.documenta.hr

MB: 1925199. OIB: 09095322581
Raiffeisen bank Austria d.d. Broj
računa: 2484008-1102930793

PROGRAMSKI IZVJEŠTAJ 01.10.2023. - 01.12.2024.

1. Istraživanje i dokumentiranje

1.1 Ljudski gubici u Hrvatskoj 1991.-1995.

Projekt se financira od strane National Endowment for Democracy (NED) (trajanje projekta od 01.07.2024. - 30.06.2026.), te Srpskog Narodnog Vijeća (trajanje projekta od 01.01.2024 - 31.12.2024)

Krajem 2023., 13. prosinca smo u Sisku predstavili rezultate istraživanja za Sisačko-moslavačku županiju. Predstavili smo podatke za ukupno 3818 osoba (I. Glavna tablica - 3493 osobe, II. Nisu žrtve rata - 73 osobe, III. Nepotvrđene žrtve - 177 osoba, IV. Osobe s prebivalištem u / građani SR Jugoslavije (Srbija i Crna Gora) ili BiH - 75 osoba.)

28. veljače 2024. godine predstavili smo revidirane podatke za područje Osječko-baranjske županije. Tom prilikom predstavili smo podatke za 2276 osoba (I. Glavna tablica - 2036 osobe, II. Nepotvrđene žrtve - 181 osoba, III. Osobe s prebivalištem u / građani SR Jugoslavije (Srbija i Crna Gora) ili BiH - 53 osobe, IV. Nisu žrtve rata - 6 osoba).

27. lipnja 2024. predstavili smo podatke za područje Karlovačke županije. Tom smo prilikom objavili podatke za 1814 osoba, od kojih je 1487 osoba potvrđeno kao žrtve rata, za 288 osoba nedostaju dodatni izvori da bi se potvrdio identitet ili stradanje, 53 osobe imale su prebivalištem u /su bili građani SR Jugoslavije (Srbija i Crna Gora) ili BiH objavljeni od strane FHP-a ili u Bosanskoj knjizi mrtvih, te smo zabilježili 39 osoba za koje je utvrđeno da nisu žrtve rata, odnosno da smrt ni na koji način nije vezana za rat.

Organizacije osnivačice: Centar za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek, Centar za mirovne studije, Građanski odbor za ljudska prava, Hrvatski helsinški odbor za ljudska prava. **Upravni odbor:** Sanjin Bužo, Katarina Kruhonja, Mladen Majetić, Zoran Pusić, Snježana Vasiljević. **Predsjednik upravnog odbora:** Mladen Majetić. **Voditeljica:** Vesna Teršelić. **SWIFT:** RZBHR2X. **IBAN:** HR3824840081102930793.

U izvještajnom je razdoblju ispunjeno 176 upitnika s žrtvom, odnosno bilješki o stradanju sa svjedocima. Apsolutni broj dokumentiranih ili potvrđenih žrtava porastao je za 441 osobu, te sada broj žrtava u bazi iznosi 21542.

U navedenom je razdoblju analiza bila prvenstveno koncentrirana na područja Karlovačke, te Ličko-senjske županije, no radili smo i dodatna istraživanja te analize za područja Vukovarsko-srijemske, Osječko-baranjske županije te područje Zapadne Slavonije.

Što se tiče analize naglasak je bio na analizi zaostalih upitnika iz prethodnih razdoblja, nabavljanju dodatnih izvora (monografije i slično), s ciljem povećanja kvalitete podataka.

Cilj nam je do kraja projektnog razdoblja obaviti većinu istraživanja, te objaviti većinu podataka na stranici koju planiramo razviti tijekom sljedeće godine, „Hrvatska knjiga pamćenja“. Također je cilj pripremiti podatke za žrtvama VRA Oluja za sljedeću godinu.

1.2 Dokumentiranje rada organizacija za ljudska prava

Prionuli smo obradi gradiva Građanskog odbora za ljudska prava i različitih slučajeva narušavanja ljudskih prava u periodu 1996.-2006. To je uključivalo tehničko sređivanje gradiva, popisivanje, spajanje predmeta po potrebi te stvaranje novog, preglednog rasporeda predmeta. Taj proces je okončan tijekom ljeta 2024, zahvaljujući radu našeg stažista i volontera Staše Bakliže. Povodom obilježavanja 20. godišnjice osnivanja *Documente* Zoran Pusić nas je 18.10. 2024. poveo na lokacije važne za djelovanje GOLJP-a u Zagrebu.

1.3 Snimanje osobnih sjećanja na rat metodom usmene povijesti

Svjedočenja različitih kazivača i kazivača snimana su za potrebe pojedinih projekta. Nastavilo se s održavanjem video platforme te obradom do sada neobjavljenih videa. U kolovozu, na Međunarodni dan sjećanja na genocid nad Romima - Samudaripen, smo objavili sjećanja Nadira i Fate Dedić.

1.4 Drugi javni događaji vezani uz dokumentiranje

U listopadu je Nikola Mokrović predstavio istraživanje ljudskih gubitaka na Filozofskom fakultetu u Zagrebu.

1.5 Pripreme za novu platformu

Počeli smo razvijati novu digitalnu platformu na kojoj će biti objavljeni rezultati istraživanja ljudskih gubitaka, dokumentacija vezana uz procesuiranje ratnih zločina te studije slučaja iz arhive *Documente*.

1.6 Publikacije u pripremi

U prvoj polovici 2025. godine publicirat ćemo Institucije države uprave u Hrvatskoj od 1945. – 1990. autorice Živane Heđbeli. Ovim se istraživačkim i publicističkim projektom ispunjava praznina u hrvatskoj znanstvenoj historiografiji koja se tiče zakonodavnog, normativnog razvoja institucija vlasti, državne uprave, u Jugoslaviji i njezinim republikama, od 1945.-1990, a što je naročito bitno za razumijevanje njezina raspada.

2. Javni dijalog i javne politike

Predstavljamo pojedine projekte u *Documentinom* najvećem programu.

2.1 Moj grad kroz vrijeme (My city through time)

Kratki opis: Gradovi u kojima živimo nisu neutralni. Oni su odraz vrijednosti i narativa koje komuniciraju prema građanima kroz elemente u javnom prostoru, kao što su spomenici, imena ulica i trgova, arhitektura. Međutim, mnogi građani nisu svjesni tog fenomena te mu ne pristupaju kritički. Zbog toga, nejednakosti i pogrešne interpretacije, koje su rezultat vizije društva u 20. stoljeću, smatraju se normalnima i danas. Kroz projekt „Moj grad kroz vrijeme“ stvorili smo znanja, metode i preporuke pomoću kojih želimo razviti svijest građana, posebno mladih, te ih potaknuti na kritički pristup elementima javnog prostora u 7 europskih gradova: Zagreba, Berlina, Barcelone, Soluna, Beča, Gorizie i Maribora.

Trajanje projekta: 01.10.2022. - 31.07.2024.

Partneri: *Documenta* - nositelj projekta; partneri su *Artistania* (Berlin, Njemačka), *Associazione 4704* (Gorizia, Italija), *BLOCKFREI* (Beč, Austrija), *EUROM* (Barcelona, Španjolska), *Pekarna Magdalenske Mreže* (Maribor, Slovenija) i *United Societies of Balkans* (Solun, Grčka).

Aktivnosti u 2024.:

- **Prezentacija priručnika s radionicama** te edukativnim kartama. Edukativne karte "Moj grad kroz vrijeme" - Kultura sjećanja). Kroz ovu aktivnost svaki od partner je predstavio projekt te prvi i drugi rezultat grupi od oko 20 mladih u svojim lokalnim zajednicama. Naglasak je bio na isprobavanju neke od radionica iz priručnika te predstavljanju edukativnih karata.

Poveznica: https://kulturasjecanja.documenta.hr/documents/176/Toolkit_Croatian_qVRDIYD.pdf

- **Trening za osobe koje rade s mladima** - u ožujku smo u Barceloni održali trening za osobe koje rade s mladima i druge edukatore. Bilo je prisutno 29 sudionika iz svih partnerskih zemalja. Na treningu, predstavili smo prvi rezultat održavanjem šetnje na temu "Socijalnih revolucija u Barceloni", drugi rezultat kroz provedbu niza radionica koje se nalaze u priručniku te korištenja karata. Partneri iz Barcelone, EUROM, predstavili su neke od projekata i metoda koje oni koriste u svom radu s mladima. Osim toga, na treningu smo započeli prikupljati preporuke o tome kako poboljšati rad s mladima, koje su nam bile potrebne za treći rezultat.

- **Završna konferencija i partnerski sastanak** - u svibnju smo u Solunu organizirali zajedno završnu konferenciju projekta i zadnju partnerski sastanak. Na konferenciji je sudjelovalo 28 osoba iz 7 partnerskih zemalja, koji su uglavnom bili osobe koje rade s mladima, stručnjaci u radu s mladima te istraživači. Osim toga, bilo je i lokalne publike iz Grčke, koja je također sudjelovala u događaju. Na konferenciji su predstavljeni rezultati projekta te se razgovaralo o važnosti rada s mladima na temama povijesno-građanskog obrazovanja i javne povijesti te su se i od njih prikupljale preporuke za treći projektni rezultat. Druga dva dana, održan je partnerski sastanak, s po dva predstavnika iz svih partnerskih organizacija, na kojem smo radili na strukturiranju prikupljenih preporuka i podjeli poslova za rad na njima. Osim toga, evaluirali smo cijeli projekt, zajednički rad te razgovarali o planovima i mogućnostima za budućnost.

- **Izrada preporuka** - od sudionika treninga i završne konferencije prikupili smo brojne preporuke o tome kako unaprijediti rad s mladima u partnerskim zemljama, kao i o potrebama mladih i osoba koje rade s mladima. Zatim su partneri te preporuke sredili, grupirali i dodali im objašnjenja, kako bi dobili završnu publikaciju. Preporuke su zatim prevedene na partnerske jezike te diseminirane drugim osobama i organizacijama koje rade s mladima te donositeljima odluka na lokalnoj, nacionalnoj i europskoj razini u svih sedam zemalja.

Perspektive za budućnost:

Zajedno s partnerima na zadnjem sastanku razgovarali smo o mogućnostima prijave novog projekta te prezentacije publikacija i drugih rezultata u budućnosti. Većina ih je izrazila zadovoljstvo suradnjom na projektu te su izrazili želju za nastavkom rada na sličnim projektima. Prikupili smo puno ideja za mogući projekt, te ćemo ga sljedeće godine vjerojatno prijaviti. I mi i svi partneri koristimo i koristit ćemo sve rezultate u radu s mladima, a preporuke ćemo koristiti i dalje u zagovaračke svrhe i kao analizu potreba za druge projekte. Također, nastojimo inspirirati kolege iz Nove Gorice na sličan poduhvat. Nova Gorica i Gorizia će biti Europske prijestolnice kulture 2025. godine.

2.2 TOLI seminari (u sklopu projekata Remember to Act i CARE)

U travnju smo u Zagrebu održali međunarodni seminar o Holokaustu i ljudskim pravima u suradnji s Institutom Olga Lengyel na kojem je sudjelovalo 30 nastavnika i nastavnica iz 10-ak europskih zemalja. Okupljeni nastavnici i nastavnice prethodno su sudjelovali na nacionalnim seminarima u svojim zemljama te su provodili i projekte s učenicima, a zbog svoje aktivnosti izabrani su za sudjelovanje u međunarodnom seminaru. U sklopu seminara, posjetili smo spome-područje Jasenovac i Ušticu, održali šetnju po mjestima sjećanja i otpora u Zagrebu, slušali prezentacije projekata koje su proveli sudionici i sudionice sa svojim učenicima i bavili se mnogim drugim temama u sklopu glavne teme seminara - Holokausta i ljudskih prava.

Krajem listopada i početkom studenog održali smo i treći nacionalni seminar o holokaustu i ljudskim pravima na nastavnike i nastavnice iz Hrvatske u Zagrebu, također u suradnji s Institutom Olga Lengyel. Ove godine, otvorili smo poziv i za nastavnike i nastavnice iz Bosne i Hercegovine, koja nema svoj nacionalni seminar, a pokazalo se da postoji interes. Šestero njih pridružilo se seminaru. I u sklopu ovog seminara posjetili smo spomen-područje Jasenovac i romski memorijal u Uštici, održali spomen-šetnju po odabranim lokacijama u Zagrebu, posjetili smo i Židovsku općinu Zagreb, slušali svjedočenje preživjelog iz Holokausta Darka Fischera, i kroz brojne druge radionice i predavanja bavili se glavnom temom seminara.

Perspektive za budućnost:

Nakon sudjelovanja na seminaru, nastavnici će imati priliku prijaviti poslati svoje prijedloge malih projekata, koje financira Institut Olga Lengyel. Na taj ćemo način nastaviti suradnju s njima. Osim toga, na mailing listi sada imamo oko 60 nastavnika i nastavnica iz Hrvatske i BIH, što nam je važna lista kontakata za sve aktivnosti i rezultate koje želimo promovirati. Nastavljamo suradnju s Institutom Olga Lengyel te znamo da će se i sljedeće godine održati nacionalni seminar za nastavnike iz Hrvatske, vjerojatno i iz BIH. Neki nastavnici iz Hrvatske bit će odabrani i za sudjelovanje na međunarodnom seminaru, koji će se sljedeće godine održati u Dachauu.

2.3 Projekt: Koga smo zaboravili? Nasljeđe Židova u našem gradu

Kratki opis: Kroz obrazovne aktivnosti učenici Gimnazije Vukovar proveli su samostalno istraživanje o židovskoj povijesti grada Vukovara, koristeći različite metode povijesnog istraživanja, s kritičkim ispitivanjem današnjeg obilježavanja sjećanja i prijetnji koje antisemitizam i poricanje holokausta predstavljaju tom sjećanju. Rezultati istraživanja učenika o nasljeđu Židova u Vukovaru i rezultati bit će predstavljeni vukovarskoj javnosti u obliku izložbe, koja je otvorila prostor za raspravu o gradskoj kulturi sjećanja s obzirom na njegovu židovsku baštinu. Tijekom studijskog putovanja učenici su imali priliku upoznati se s kulturom sjećanja u njemačkom gradu Landau. Nadalje, u projektu su provedene ankete i prikupljeni podatci o poznavanju židovske povijesti i antisemitizma među učenicima. Također, su Vukovar posjetili mladi iz Njemačke. 25 osoba koje rade s mladima sudjelovalo je na seminaru o antisemitizmu.

Trajanje projekta: 01.12.2022. - 30.11.2024

Partneri: Europski dom Vukovar - nositelj, partneri *Documenta*, *Kreuzberger Initiative gegen Antisemitismus* (KIGA, Berlin, Njemačka)

Aktivnosti u 2024.:

- **Otvaranje izložbe u Vukovaru** - u siječnju, uoči Međunarodnog dana sjećanja na Holokaust, u Gradskom muzeju Vukovar otvorena je izložba „Koga smo zaboravili?“ koja se bavi Židovima u Vukovaru. Izložbu su izradili učenici i učenice Gimnazije Vukovar, uz mentoriranje EDVU-a i *Documente*. Učenici su i sami predstavili izložbu te proveli sudionike kroz nju, objašnjavajući njezin sadržaj. Otvaranje je izazvalo veliku pozornost u Vukovaru te je bilo prisutno jako puno ljudi. Nakon predstavljanja projekta i razgledavanja izložbe, održan je i okrugli stol na temu važnosti bavljenja židovskim nasljeđem. Izložba je kasnije postavljena u prostorijama Policijske uprave Vukovarsko-srijemske. Također, je izložba održana u sklopu TOLI seminara u Zagrebu
- **Radionica za nastavnike i osobe koje rade s mladima u Vukovaru** - *Documentin* tim sudjelovao je na dvodnevnoj radionici u Vukovaru, u pripremi *Kreuzberger Initiative gegen Antisemitismus*, na kojoj su predstavljene metode koje će se naći u priručniku, o njima se diskutiralo te ih se prilagođavalo lokalnom kontekstu Hrvatske i Vukovara. Osim toga, zadnjeg dana radionice planirali smo daljnje korake i mogući nastavak projekta s parterima i suradnicima.
- **Radionica za učenike i učenice Gimnazije Vukovar te Međunarodne škole „Robert Bosch“ iz**

Freiberga, Njemačka - *Documentin* tim održao je cjelodnevnu radionicu za učenike gimnazije Vukovar te međunarodne škole iz Njemačke na temu antisemitizma te kako se suočavati s njime.

- **Otvaranje izložbe u Zagrebu** - u sklopu nacionalnog TOLI seminara, otvorili smo izložbu „Koga smo zaboravili?“ u Zagrebu. Učenice gimnazije Vukovar predstavile su izložbu te provele su sudionike kroz izložbu. Osim toga, učenici međunarodne škole „Robert Bosch“ predstavili su svoj projekt u kojem sudjeluju učenici koji su bili prisutni, a koji se bavi kamenima spoticanja te istraživanjem biografija osoba čija se imena na njima nalaze.
- **Priprema priručnika s metodama za suočavanje s antisemitizmom** - uz partnere iz Europskog doma Vukovar i KIGA-e iz Berlina, *Documentin* tim sudjelovao je u pripremi priručnika s obrazovnim metodama, a koje mogu poslužiti u borbi protiv antisemitizma.

Perspektive za budućnost:

Tema Židova i njihovog nasljeđa u Vukovaru potpuno je zanemarena i ovaj projekt prilika je da se tu temu otvori te tek početak bavljenja njome. Također, rezultati projekta, posebno izložba koju su učenici pripremili, moći će se koristiti i dalje. Ona je napravljena kao putujuća izložba i planiramo ju postaviti na drugim mjestima i školama u Hrvatskoj. Izložbu bismo mogli postaviti u Kući Ive Radić u Vukovaru te izraditi radionice i nastavne materijale koji će se uz nju vezati i provoditi prije ili nakon izložbe. Priručnik s metodama, čim bude završen, podijelit ćemo s nastavnicima i nastavnicama iz naše mreže te sa drugim zainteresiranim edukatorima. Također, bilo bi vrijedno dalje nastaviti istraživanje oko židovskog nasljeđa u Vukovaru jer nedostaje publikacija i informacija o njima te razvijati druge formate, kao što su spomen-šetnje po važnim lokacijama za povijest Židova gradu. Također, tijekom provedene radionice uspostavili smo suradnju s Židovskom općinom Osijek, koju planiramo nastaviti i u budućnosti. U tijeku 2025. planiramo prve aktivnosti u Kući Ive Radić u Vukovaru.

2.4 Moć osobnih priča - Power of Personal Stories

Kratki opis: Cilj projekta „Moć osobnih priča u suočavanju sa zaboravom“ je osnažiti prakse sjećanja na holokaust i druge genocide u vrijeme Drugog svjetskog rata u zemljama partnerskih organizacija i Europskoj uniji. Aktivnosti omogućavaju dodatno promoviranje već snimljenih i publiciranih osobnih sjećanja.

Program: CERV Remembrance

Partneri: *Documenta* koordinira projekt. Partneri su: Filozofski Fakultet u Rijeci - Centar for Holocaust Center for Holocaust and Genocide Research in Southeast Europe (Hrvatska); The Intercultural Institute of Timisoara (Rumunjska); Topografia per la storia (Italija); The Max Mannheimer Study Center (Njemačka); The European Observatory on Memories (Španjolska); The Center of Jewish Cultural Heritage Synagogue Maribor (Slovenija).

Trajanje projekta: 01.03.2024. - 01.02.2026.

Aktivnosti u 2024. godini:

- **Početni sastanak** održan je u travnju 2024. (Rijeka). *Documenta* je partnerima predstavila osnovne informacije o projektu. Dogovorili smo rokove, obaveze, i zajedno planirali aktivnosti s fokusom na prvoj godini projekta.
- U travnju 2024. smo organizirali **okrugli stol s naslovom „Različiti pristupi interpretacijama povijesti Holokausta, genocida i drugih ratnih zločina iz Drugog Svjetskog rata“** u Gradskoj knjižnici Rijeka. Uz nastavnike, profesore i predstavnike partnerskih organizacija, na događaju je sudjelovao i Oleg Mandić, posljednji dječak koji je nakon oslobođenja od strane Crvene armije, napustio nacistički logor uništenja Auschwitz.
- U travnju smo organizirali i **posjet memorijalnom centru „Lipa Pamti“**. Na 80. godišnjicu masakra i paljenja sela Lipa 30.04.2024., *Documenta* je organizirala posjetu grupe mladih iz riječkih srednjih škola i

Filozofskog fakulteta. U spomen na žrtve mladi su posjetili muzej, te posadili biljke.

- U rujnu smo organizirali **Trening za nastavnike i edukatore, u Dachau**, u Njemačkoj. Zajedno s našim partnerima iz Njemačke *Max Mannheimer Haus*, organizirali smo trening za edukatore na teme korištenja biografija i osobnih priča u radu s mladima, kako bi mladima približili ratna zbivanja, i bolje razumjeli posljedice Holokausta i drugih genocida na pojedince i lokalne sredine. Nakon treninga, nastavnici su se obavezali na organiziranje radionice i njihovim školama.
- U rujnu smo nazočili radionicama za mlade u Sinagogi u Mariboru.

Perspektive za budućnost:

Iduća godina posebno je važna zbog obilježavanja 80. obljetnica završetka Drugog svjetskog rata, oslobođenja različitih koncentracijskih logora i drugih lokacija (poput Auschwitz, Dachau, Jasenovca i Stare Gradiške), a obilježiti će se i obljetnice oslobođenja mnogih europskih gradova od fašističke i nacističke okupacije. 2025. planiramo obilježiti Auschwitz (Sjećanj 2025); Fraschette (Italija, Travanj 2025); Stara Gradiška (Srpanj 2025). S partnerima na projektima imamo već dugu suradnju (sa svima smo u barem još jednom projektu financiran iz Europske Unije), te planiramo sustavno raditi s njima u budućnost. Rezultati projekta, posebno digitalne biografije koje pripremamo, vidimo kao nove alate za korištenje intervjua iz Documentine zbirke osobnih Sjećanja u edukaciji Taj bi format rado koristili i u pripremi novih didaktičkih pomagala i projekata.

2.5 “Ženske perspektive o demokratskim tranzicijama 1970-ih, 1980-ih i 1990-ih” (Female perspectives on the democratic transitions of the 1970s, 1980s and the 1990s, FPDT)

Kratki opis: Ovim projektom želimo istaknuti hrabre žene koje su doprinijele demokratskim tranzicijama u Europi, pružajući otpor političkog nasilja i suprotstavljajući se totalitarnom i autoritarnom ograničavanju ljudskih prava. Projekt uključuje Bugarsku, Hrvatsku, Italiju, Sloveniju i Španjolsku te uspoređuje (ženske) perspektive procesa demokratizacije u tim zemljama: tranzicija iz socijalizma u demokraciju u Bugarskoj, raspad Jugoslavije i demokratska tranzicija u Hrvatskoj i Sloveniji, izvaninstitucionalna demokratizacija u Italiji 1970-ih, obilježena „strategijom napetosti“, te španjolskom tranzicijom u demokraciju nakon režima Franciska Franca.

Trajanje projekta: 01.01.2023.-30.11.2024.

Partneri: Na projektu surađujemo s organizacijama The Future Now Association (Bugarska), Lapsus - Laboratorio di analisi storica del mondo contemporaneo (Italija), Zavod APIS (Slovenija) te Asociacion Las ninas del tul (Španjolska). Koordinator projekta je Documenta - Centar za suočavanje s prošlošću (Hrvatska).

Projekt sufinancira Europska unija. Program CERV, European remembrance.

Aktivnosti u 2024. godini:

- **Obrazovna šetnja “Zagrebačka geografija borbe za ženska prava”** (06.03.2024.) - <https://documenta.hr/novosti/odrzana-setnja-zagrebacka-geografija-borbe-za-zenska-prava/>
- **Trening za nastavnike i osobe koje rade s mladima “Ženske perspektive o demokratizaciji”** (09.-13.05.2024.) Sofija, Bugarska - <https://documenta.hr/novosti/odrzana-trening-zenske-perspektive-o-demokratizaciji/>
- **Obrazovna šetnja „Trešnjevka: prostor zaštite ženskih i ljudskih prava”** (04.07.2024.) - <https://documenta.hr/novosti/odrzana-setnja-tresnjevka-prostor-zastite-zenskih-i-ljudskih-prava/>
- **Konferencija “(Ne)vidljivost doprinosa žena demokratskim tranzicijama u Europi”** (18.-21.09.2024.) Granada, Španjolska - <https://documenta.hr/novosti/konferencija-nevidljivost-doprinosa-zena->

Projektni rezultati

Zajedno je projektni tim stvorio 3 rezultata koje smo predstavili u Granadi. Podcastom "Ženske perspektive o demokratizaciji" projekt promiče aktivne uloge žena u demokratskim promjenama u Bugarskoj, Hrvatskoj, Italiji, Sloveniji i Španjolskoj. Koristeći podcaste i znanje unutar projektnog tima, partneri su izradili priručnik "Procesi demokratizacije u Europi: ženske perspektive" s didaktičkim materijalima o poučavanju o demokratskim promjenama s rodnom perspektivom. Kao rezultat javnih rasprava među kreatorima politika, edukatorima, mladima i svjedokinjama vremena, projektni tim izradio je publikaciju „Budućnost je ženska, pa tako i prošlost“ s konkretnim preporukama o daljnjim koracima koje promiču rodno uravnotežene povijesne narative.

U sklopu projekta *Documenta* je izradila 2 epizode podcasta koje tematiziraju 90-te i pružaju uvid u djelovanje ARK-a i brojnih ženskih inicijativa i organizacija - jedna epizoda na hrvatskom (sugovornica Vesna Teršelič) i jedna epizoda na engleskom (sugovornici Goran Božičević, Vesna Janković i Vesna Teršelič).

Van projektnih obaveza, izradili smo i novi *Documentin* podcast "Zagrebačka geografija borbe za ženska prava" (sugovornice Rada Borić, Nela Pamuković, Sanda Malnaša, Vesna Teršelič, Nevenka Fiket, Slavica Jakobović Fribec). Sve epizode dostupne su na Spotify <https://podcasters.spotify.com/pod/show/female-perspectives-on-de> i Youtube https://www.youtube.com/playlist?list=PLQvO03ap_DTd7gDUdiUF2eyG-qMvWj1Hb

Perspektive za budućnost:

Koristiti format podkasta u obrazovne svrhe i nastaviti suradnju s većinom partnerskih organizacija

2.6 CINEMASTORIES OF WWII - Documentary films featuring WWII survivors and members of resistance as awareness and educational tools towards unbiased society - "CINEMASTORIES"

O projektu:

Projekt uključuje partnerske organizacije iz Slovačke, Češke, Hrvatske i Njemačke. Svaka organizacija snimit će 10 intervjua sa svjedocima vezanih za Drugi svjetski rat te napraviti dokumentarni film u trajanju od 60 minuta. U svakoj državi bit će organizirane diskusije (u živo i online) o usmenoj povijesti i korištenju svjedočanstva vezanih za Drugi svjetski rat te javna prikazivanja dokumentaraca.

Trajanje projekta: 01.04.2022.-30.04.2024.

Partneri: Koordinator Post Bellum, Slovačka; Partneri: Documenta, Hrvatska; Post Bellum, Češka; The Memorial Bautzner StraRe Dresden, Njemačka.

Projekt sufinancira Europska unija. Program CERV, *European remembrance*.

Projektni rezultati

U sklopu projekta, *Documenta* je omogućila stvaranje dokumentarnog filma „Šume šume“, odlučujući se za dodatan angažman van projektnih obaveza u smislu kvalitete filma i osiguravajući ko-financiranje iz Hrvatskog audiovizualnog centra (HAVC). Redateljica filma je Renata Poljak, a film su ko-producirali *Documenta* i Kinematograf.

Formiran oko četiri glavne priče, film spaja vizualno impresivne segmente sa svjedočanstvima partizanki. Nanica (18), koja je umrla još u ratu, iza sebe je ostavila dnevnik. Marija (87) prije nekoliko godina dala je audiointervju te imamo zabilježen njen glas. Preostale dvije protagonistice Hilda (105) i Zdenka (96) strasno svjedoče o svojim ratnim i poratnim iskustvima.

Premijera filma održala se u sklopu festivala Zagreb Dox 16.04.2024. Među brojnim projekcijama filma ističu se prikazivanja na filmskim festivalima: Pula film festival; DokuFest International Documentary and Short Film Festival (Prizren); Liburnia film festival (Opatija); Festival dei populi (Firenca).

11.11.2024. film je osvojio nagradu Human Rights u Regionalnoj selekciji 20. Filmskog festivala Slobodna zona u Beogradu: <https://havic.hr/infocentar/novosti/filmu-sume-sume-renate-poljak-nagrada-na-festivalu-slobodna-zona-u-beogradu>; [https://www.jutarnji.hr/kultura/film-i-televizija/hrvatica-hilda-105-u-partizanima-je-bila-spijunka-od-nijemaca-se-sakrivala-u-stali-s-kozama-film-o-njoj-upravo-je-nagraden-u-beogradu-15523583?cx&linkref=jl home kultura](https://www.jutarnji.hr/kultura/film-i-televizija/hrvatica-hilda-105-u-partizanima-je-bila-spijunka-od-nijemaca-se-sakrivala-u-stali-s-kozama-film-o-njoj-upravo-je-nagraden-u-beogradu-15523583?cx&linkref=jl%20home%20kultura)

Aktivnosti u 2024. godini:

- Završni partnerski sastanak u Dresdenu (ožujak 2024.)
- Premijera filma Renate Poljak o partizankama pod naslovom „Šume šume“ koji ko-produciraju *Documenta* i Kinematograf - Zagreb Dox 16.4.2024. <https://www.portalnovosti.com/premijera-filma-o-cetiri-partizanke>

Prikazivanja filma “Šume šume”:

- o Filmske večeri u Močvari 20.05.2024. <https://mochvara.hr/event-detail/663b359fa2ec3d08acc4b058/>
- o Art-kino, Rijeka - 21.06.2024. - <https://regionalni.hr/otvorenje-ljetnog-art-kina-uz-premijeru-filma-sume-sume/>
- o Dokukino KIC - 22.06.2024. <https://kulturrpunkt.hr/najava/film/sume-sume-projekcija-i-razgovor/>
- o Osječko ljetno ljeto kulture 12.07.2024. <https://www.facebook.com/events/trg-sv-trojstva-6-31000-osijek-croatia/%C5%A1ume-%C5%A1ume-hrvatska-2024-projekcija-dokumentarnog-filma-redateljica-renata-poljak/1178488379999166/>
- o Pula film festival - 14.07.2024. - <https://pulafilmfestival.hr/sume-sume/>
- o DokuFest, Prizren - kolovoz 2024. <https://dokufest.com/en/festival/2024/balkan-dox/woods-that-sing>
- o Liburnia Film Festival - kolovoz 2024. <https://www.liburniafilmfestival.com/Filmovi/Sume-sume>
- o Festival dei populi, Firenca - 05.11.2024. <https://www.festivaldeipopoli.org/programma/woods-that-sing/?lang=en>
- o Slobodna zona, Beograd - <https://documenta.hr/novosti/film-sume-sume-na-filmskom-festivalu-slobodna-zona/>

Perspektive za budućnost:

- Prikazivanje filma u sklopu Human Rights Film Festival, Zagreb - 02.12.2024.
- Izrada obrazovnih materijala za nastavnike za daljnje prikazivanje filma u obrazovne svrhe

2.7 Mladi za mlade

Kratki opis: tijekom provedbe projekta, *Documentini* volonteri te stažisti održat će ciklus od 6 radionica za mlade iz lokalne zajednice i druge zainteresirane, povezane s temama koje polariziraju društvo, a kojima se *Documenta* bavi u svom radu. Tijekom ovog programa, volonteri će jačati svoje kapacitete i stjecati iskustvo za rad s mladima, na temama koje ih zanimaju.

Program: Grad Zagreb, Mladi

Trajanje projekta: 01.09.2024. - 31.08.2025.

Aktivnosti u 2024. godini: od početka projekta, održali smo nekoliko sastanaka s volonterima koji će voditi radionica u sklopu projekta. Planiramo održati 2 radionice u prosincu, jedna na temi međunarodne solidarnosti i aktivizma, a druga na temu kulture sjećanje i mapiranja grada Zagreba. Treća radionica održat će se u siječnju.

Perspektive za budućnost: jačanje kapaciteta *Documentinih* volontera za edukaciju i radu s mladima, te u planiranju i vođenju radionica. Za *Documentu*, poboljšanje internih kapaciteta što se tiče uključivanja volontera i mladih u naš rad.

2.8 Moj dom: izbjeglice, migracije i izbrisana sjećanja u posljedicama jugoslavenskih ratova

Kratki opis: cilj projekta je poticati međunarodnu i multidisciplinarnu raspravu o demokratskoj tranziciji nakon jugoslavenskih ratova i istražiti posljedice raseljavanja stanovništva tijekom i nakon ratova. Fokusira se na pitanje kako su ove društvene, ekonomske i političke promjene utjecale na životne izbore i načine na koje su se u društvima promijenila ili prilagodila politička uvjerenja i društvena organizacija, također u odnosu na probleme relevantne danas.

Program: CERV Remembrance

Partneri: Codici di Ricerca (IT) je koordinator; Documenta je partner. Drugi partneri su: Institut za društvena istraživanja u Zagrebu (HR); Institut za etnologiju i folkloristiku (HR); Lapsus - Laboratorio di analisi storica del mondo contemporaneo (IT); Maska Ljubljana (SI); Mirovni Inštitut (SI); Universitaet Regensburg (DE)

Trajanje projekta: 1. siječanj 2023. - 31. prosinac 2024.

Aktivnosti u 2024. godini:

- Ljeto 2024 - pripremanje i objava edukativnih materijala na temu raseljavanja, izbjeglištva i migracija nakon rata 1990ih, s fokusom na definiranje (i redefiniranje) koncepta doma i identiteta. Dostupan na Edukit - Moj dom (Edukit Moj Dom_ENG), na hrvatskom, engleskom, njemačkom, i slovenskom jeziku. Materijali su predstavljani i u knjižnici Filozofskog fakulteta u Zagrebu.
- Jesen 2024 - organizacija radionica za mlade, na kojima smo koristili edukativne materijale iz publikacije. Radionice su uključile više od 100 mladih, iz 16 različitih zemalja
- Studeni 2024 - finalna konferencija u Ljubljani. Documentin tim je predstavio edukativne materijale edukatorima i nastavnicama iz Slovenije i drugih partnerskih zemalja

Perspektive za budućnost: korištenje edukativnih materijala s lokalnim i stranim grupama mladih - radionice su se pokazale kao dobar put za razgovor o ratovima 1990ih, te posljedicama rata. Partnerstvo je bilo vrlo vrijedno, pogotovo s organizacijom Lapsus iz Milana, s kojima smo već surađujemo u drugim projektima kao partneri i koordinatori pa očekujemo dugoročnu suradnju. Koordinator projekta (Codici) planira aplicirati ponovo na CERV Remembrance program, s istim partnerstvom, kako bi nastavili suradnju.

2.9 Role of Victim / Uloga žrtva

Kratki opis: cilj projekta je prikazati i osvijestiti sve žrtve u regiji provedbe projekta - s posebnim osvrtom na one žrtve holokausta i zločina autoritarnih i totalitarnih režima koji su zaboravljeni. U Hrvatskoj se fokusiramo na sjećanje na antifašizam i sudbinu Židova, Srba, Roma, Hrvata, Slovenaca i drugih zatočenika fašističkih koncentracijskih logora. Projekt uključuje mlade u istraživačke, obrazovne i diseminacijske aktivnosti.

Program: CERV Remembrance

Partneri: Savez antifašističkih boraca i antifašista Republike Hrvatske (Hrvatska) - koordinator; *Documenta*; A.N.P.I. (Italija), Zveza združenj borcev (Slovenija)

Trajanje projekta: 01.03.2024. - 01.09.2025.

Aktivnosti u 2024. godini:

- Početni sastanak, Zagreb, travanj 2024. Koordinator su predstavili projekt partnerima, s fokusom na aktivnosti planirane za 2024, i podjelom poslova i obaveza.
- *Documenta* je kreirala metodologiju za istraživanje, koja će partneri koristiti za iduće korake projekta. U tijeku 2024. i 2025. godine, mladi iz partnerskih zemalja će voditi istraživanje o žrtvama i njihovoj ulozi u lokalnim sredinama, sljedeći pripremljenu metodologiju.
- Do studenog 2024., *Documenta* je u istraživanje uključila 18 mladih. Od njih, 6 su volonteri i volonterke koji su proveli nekoliko mjeseci u organizaciji, dok su ostali studenti iz FPZG, na praksi u *Documenti* u sklopu Fakulteta političkih znanosti i nastave na kolegiju „Kulturalna trauma i politike pamćenja”, koji vodi prof.dr.sc. Nebojša Blanuša.

Perspektive za budućnost: Suradnja s drugim internacionalnim udrugama u pogledu širenja i poboljšanja kvalitete manjina i poticanja ljudskih prava. *Documenta* planira uključiti u istraživanje još barem 10 mladih, te nastaviti partnerstvom s lokalnim i međunarodnim partnerima.

2.10 Teške teme / Hard topics

Kratki opis: projekt se bavi izazovom društvene polarizacije među mladima. Glavni cilj projekta je jačanje kapaciteta za vođenje dijaloga među mladim i osobama koje rade s mladima, kako bi stvoriti participativne prostore za dijalog.

Program: Erasmus KA2

Partneri: Koordinator je Socijalna Akademija, iz Ljubljane, Slovenije. Partneri su *Documenta*, KatHaz (Mađarska), i Inicijativ Angola (Austrija).

Trajanje projekta: 01/10/2022 - 31/05/2025

Aktivnosti u 2024. godini:

- Razvijanje alata za dijalog (priručnik, smjernice, karte...) - web stranica projekta koja će prikazati sve rezultate još je u izradi. Tijekom projekta smo i sudjelovali na razvijanje web aplikacije: Hard Topics, koja omogućuje svim zainteresiranim stvaranje upitnike o izabranim „teškim” temama. Nakon dopuna upitnika od strane sudionika, algoritam aplikacije ih podijeli u parove, spajajući osobe s najrazličitijim odgovorima. Dakle, cilj aplikacije je stvarati prostor dijaloga među osoba s vrlo različitim mišljenjima.
- Partnerski sastanci u Szegedu (Sječanj 2024) i Klagenfurtu (Listopad 2024)
- U sklopu projekta, *Documenta* je organizirala trening za osobe koje rade s mladima, u ožujku 2024., u Mađarskoj. Tijekom treninga, Alice Straniero i Diana Todorova iz *Documente* su predstavile materijale i radionice pripremljene u tijeku projekta, te uključila sudionike u radionice dijaloga i komunikacije.
- Nakon treninga, sudionici su organizirali radionice inspirirane naučenim metodama u njihovim lokalnim sredinama. U Hrvatskoj, Alina Gavronina, sudionica treninga i volonterka u *Documenti*, je organizirala radionicu u KLJPu, na temi „povijest u kinu i literaturi”.
- *Documentin* tim je i organizirao radionicu za nastavnike u suradnju s Good Inicijativom. Predstavili smo

materijale i aplikacije na Zoomu. Uključilo su se više od 60 nastavnika iz Hrvatske.

Perspektive za budućnost: u ožujku 2025., Documenta će organizirati finalnu konferenciju projekta u Osijeku, Hrvatskoj. Planiramo se fokusirati na temu dijaloga i uključiti u organizaciju događaja članove ustanove „Politika nenasilja” i Dkolektiv.

2.11 TUNE (Transnational United Network in Europe)

Kratki opis: projekt povezuje partnere koje rade s mladima na obrazovnim programima u Europi i svijetu. Glavna tema projekta je demokracija i pristup demokratskim praksama mladih, te jačanje kapaciteta partnera za zagovaranje aktivnog sudjelovanja mladih u političkim procesima. Nadovezuje se na aktivnosti iz prethodnih godina.

Program: Erasmus - Civil Society Cooperation in the fields of Youth, Education and Training

Partneri: Koordinator projekta je USB, organizacija iz Soluna, Grčke. Documenta je partner, zajedno sa još 16 organizacija iz Europske Unije i šire.

Trajanje projekta: siječanj - prosinac 2024.

Aktivnosti u 2024. godini:

- **Trening za mlade** u Bruxellesu, travanj 2024. Iz *Documente*, je sudjelovala *Documentina* volonterka Vedrana Marzić. Tijekom treninga, sudionici su učili o Europskoj Uniji i pripremali se za Europske izbore na razne kreativne načine.
- **Trening za partnere** (online), listopad 2024. Sudjelovali smo na trening za članove partnerskih organizacija na temi „ICT tools” (Information Communication Technology tools - Alati informacijske komunikacijske tehnologije) i „e-participation” (Electronic participation - Elektronsko sudjelovanje).
- **Umrežavanje**, Solun, Grčka, studeni 2024. Cilj događaj je bio se upoznati s drugim partnerskim organizacijama u projektu (projekt ima 18 partnera ukupno, iz 16 zemalja, uključujući Europsku Uniju, regiju, i šire), te planirati nove moguće suradnje i projektne aplikacije. Sudjelovala je Alice Straniero.

Perspektive za budućnost: koordinatori projekta će ponovno aplicirati za financiranje za 2025. godine, u istom partnerstvu. Umrežavanje partnera je bila dobra prilika za upoznavanje novih udruga i institucija koje rade s mladima. Nadamo se suradnji u budućim projektima.

2.12 Iwalk

Kratak opis: U suradnji s USC Shoa Foundation i uz inicijalnu potporu Hrvatskog predsjedanja Međunarodnim savezom za sjećanje na Holokaust, *Documentin* tim je izradio dva Iwalka. To su tematske šetnje, vezane uz židovsku povijest te stradanje Židova tijekom Holokausta u Hrvatskoj, koje se zatim objavljuju na mobilnoj aplikaciji Iwalk.

Aktivnosti u 2024.:

Nakon uspješnog predstavljanja Iwalk-a „Tragovi Židova u Dubrovniku”, u lipnju 2023. u kome je predstavljena povijesti Židova u Dubrovniku, koji je predstavljen na plenarnoj sjednici IHRA-e u Dubrovniku u lipnju, zapelo je s pripremom drugog Iwalk-a.

Drugi Iwalk „Holokaust u Zagrebu”, za koji je Tena Banjeglav provela istraživanje i pripremila sadržaj, još nije

predstavljen javnosti zbog problema u suradnji s predstavnicama hrvatskog predsjedanje IHRA-om. Planirani smo sudjelovanje u pripremi i izradi hrvatske stranice na platformi Iwitness (Home | IWitness (usc.edu)), gdje ćemo pripremati tematski izbor intervjua te popratne obrazovne aktivnosti namijenjene učenicima i nastavnicima u Hrvatskoj. Također, smo ga željeli vezati uz planiranu izložbu „We were neighbours“ United States Holocaust Memorial Museuma prilagođenu hrvatskom kontekstu. Izložba koja je trebala biti otvorena u Francuskom paviljonu u Zagrebu za vrijeme plenarne IHRA-ine sjednice u zadnjem tjednu studenog 2023. nikad nije otvorena.

Perspektive za budućnost:

Kroz ovaj projekt, započeli smo dugoročnu suradnju s USC Shoa Foundation i drugim uključenim organizacijama. To je vrlo važno za *Documentu*, za vidljivost organizacije i posebno korištenje materijala i izvora te zbirke Osobnih sjećanja u budućnosti. Dosad proizvedene Iwalkove, prezentirat ćemo dodatno na našim aktivnostima s nastavnicima i mladima, kako bi ih i oni koristili u svom radu. Očekujemo da ćemo ga predstaviti javnosti u tijeku 2025.

2.13 Romi u Zagrebu

Kratki opis:

Planiramo nastaviti rad započet uz podršku za Javne potrebe u kulturi Grada Zagreba. Bavit ćemo se poviješću i stradanjem Roma u Zagrebu tijekom Drugog svjetskog rata. Ta tema je uglavnom zanemarena i o njoj se vrlo malo zna općenito na nivou cijele Hrvatske, pa tako i u Zagrebu. Proizveli smo publikaciju i nastavne materijale, i održali radionice u školama u Zagrebu.

Aktivnosti u 2023. i 2024.:

1. **Izrađena publikacije o Romima u Zagrebu tijekom Drugog svjetskog rata** - Danijel Vojak pripremio je publikaciju o povijesti Roma u Zagrebu, s fokusom na stradanje Roma tijekom Drugog svjetskog rata
2. **Izrada nastavnih materijala** - Miljenko Hajdarović i Tena Banjeglav izradili su nastavne materijale za osnovne i srednje škole
3. **Provedene su radionice** - provedene su probne radionice na temu ovog projekta.

Perspektive za budućnost:

Proizvedenu publikaciju i materijale prezentirat ćemo na događajima koje imamo s nastavnicima i drugim edukatorima. Osim toga, koristit ćemo ih i na našim radionicama s mladima i učenicima, kako bismo što više mladih osvijestili oko diskriminacije Roma kroz povijest, koja se uglavnom nije promijenila ni do danas.

2.14 (In)Visible Traces. Artistic memories of the Cold War

Kratki opis: *Documenta* i njeni partneri odlučili su pokrenuti ovaj projekt s glavnim ciljem uključivanja umjetnika, istraživača kulturne baštine, mladih, nastavnika, kreatora politika i drugih europskih građana u promišljanje i raspravu o europskoj kulturnoj baštini, posebno u kontekstu očuvanja povijesnih građevina koje svjedoče političkoj povijesti Hladnog rata. Projekt će doprinijeti podizanju svijesti i pronalaženju rješenja za ključna pitanja: kako zaštititi zapuštene lokalitete kulturne baštine, kako ih učiniti vidljivijima, kako iskoristiti njihov potencijal za umjetnost, obrazovanje, kulturu i turizam te kako očuvati i zaštititi te baštinske lokacije.

Program: Kreativna Europa

Partneri: *Documenta* (koordinator); ARAC (Rumunjska); BlockFrei (Austrija); The Memorial Bautzner StraRe (Njemačka).

Trajanje projekta: 01. siječanj 2024. - 31. svibnja 2026.

Aktivnosti u 2024.:

- **Održan prvi partnerski sastanak** projektnog tima, veljača - Sastanak je održan u Kući ljudskih prava gdje su partneri iz Austrije (BLOCKFREI - Verein für Kultur und Kommunikation), Njemačke (Erkenntnis durch Erinnerung e.V.) te online iz Rumunjske (Asociația Română de Artă Contemporană), uz doprinos predstavnice Muzeja suvremene umjetnosti iz Zagreba te umjetnice Andreje Kulunčić, zajedno raspravljali o aktivnostima projekta, njegovim rezultatima i perspektivama.

o <https://kulturasjecanja.documenta.hr/hr/aktivnosti-i-javni-dogadjaji/odrzan-prvi-partnerski-sastanak-projekta-nevidljivi-tragovi-umjetnicka-sjecanja-na-hladni-rat/>

- **Objavljeni radovi istraživanja o statusu kulturne baštine**, travnja - Svi partneri su pripremili kratko istraživanje o stanju kulturne baštine iz Hladnog rata u svojim zemljama. Istraživanje je bilo usmjereno na očuvanje, memorijalizaciju i nacionalne zakone koji se tiču zaštite baštine.

o <https://kulturasjecanja.documenta.hr/en/activities-and-events/desk-research-on-the-status-of-cultural-heritage/>

- **Objavljen poziv za umjetnike za studijsku posjetu Rumunjskoj i umjetničke intervencije**, svibanj - Poziv je bio upućen vizualnim i izvedbenim umjetnicima za sudjelovanje u projektu Kreativne Europe „(Ne)vidljivi tragovi. Umjetnička sjećanja na hladni rat“. Projekt istražuje povijesne, političke, društvene i kulturne aspekte Hladnog rata s fokusom na zaboravljena i marginalizirana mjesta kulturne baštine. Umjetnici su, putem stručnog žirija, odabrani u prvoj polovici srpnja

o <https://kulturasjecanja.documenta.hr/hr/aktivnosti-i-javni-dogadjaji/call-for-artists-study-visit-in-romania-and-artistic-interventions/>

- **Održan online trening "(In)Visible Traces."**, lipanj - Edukacija koju su vodili Saša Kralj i Sandra Vitaljić održala se 05. i 12. lipnja. Trening je obuhvatio uvod u fotografiju te kritički pristup fotografijama u kontekstu mjesta sjećanja. Nakon toga, svaki partner organizirao je posjet odabranoj lokaciji za sudionike: u Hrvatskoj Goli otok, u Rumunjskoj srušene crkve u Bukureštu, u Njemačkoj Memorijal Bautzner StraRe u Dresdenu, a u Austriji Sovjetski spomenik.

- **Održan posjet Golom otoku**, srpanj - *Documenta* i Akcija za ljudska prava iz Podgorice 09. srpnja su na Golom otoku organizirale komemorativno okupljanje povodom 75. godišnjice dolaska prvih zatvorenika. Komemoraciji su prisustvovali i predstavnici šest obitelji nekadašnjih logoraša iz Crne Gore, predsjednik Udruga Goli otok "Ante Zemljak" Darko Bovoljak, povijesničar Branimir Janković s Filozofskog fakulteta u Zagrebu, zajedno sa grupom mladih sudionika treninga fotografije u sklopu europskog projekta „(Ne)vidljivi tragovi“.

o <https://documenta.hr/novosti/komemorativni-skup-na-golom-otoku-75-godina-od-dolaska-prvih-zatvorenika/>

- **Održan studijski posjet Bukureštu** (Rumunjska), rujna - *Documenta* i njeni partneri u projektu "(In)Visible Traces: Artistic Memories of the Cold War" organizirali su studijski posjet Bukureštu, Rumunjska, od 18. do 22. rujna 2024. s ciljem očuvanja i promicanja europske kulturne baštine iz razdoblja Hladnog rata. Pozvani su umjetnici iz Europe, uključujući i Ukrajinu, kako bi istražili kulturnu baštinu i stvorili umjetničke intervencije u javnim prostorima tijekom 2025. godine. Tijekom posjeta, umjetnici su obišli značajna mjesta poput Memorijala zatvora Pitesti, srušenih crkava i samostana u Bukureštu, rodno mjesta antikomunističke

borkinje Elizabete Rizea u Nucsoari i zatvora Mislea, stječući inspiraciju i uspostavljajući profesionalne mreže.

- o <https://kulturasjecanja.documenta.hr/hr/aktivnosti-i-javni-dogadjaji/invisible-traces-artistic-memories-of-the-cold-war-study-visit-held-in-bucharest-romania/>

- **Objavljena online izložba i digitalna publikacija**, listopad - Kao rezultat aktivnosti hibridnog treninga (In)Visible Traces, fotografije sudionika i sudionica predstavljene su u formatu online izložbe na Instagramu. Osim toga, pripremljena je digitalna publikacija naslovljena "Fading Histories: The (In)Visible Past".
 - o Online izložba: https://www.instagram.com/in_visible_traces/
 - o Digitalna publikacija: <https://kulturasjecanja.documenta.hr/hr/aktivnosti-i-javni-dogadjaji/digital-publication-fading-histories-the-invisible-past/>

Perspektive za budućnost:

- Tijekom prosinca 2024. godine (17.12.), u prostorijama Anca Poterasu Galerije u Bukureštu, otvorit će se izložba **"Vi ste Partiju izdale onda kada je trebalo da joj pomognete"**, autorice **Andreje Kulunčić**
- Od svibnja do listopada 2025. godine, izložba **"Vi ste Partiju izdale onda kada je trebalo da joj pomognete"**, autorice **Andreje Kulunčić**, bit će postavljena i otvorena u Zagrebu, u prostorijama Muzeja za suvremenu umjetnost (MSU). U tom periodu intenzivirat ćemo zagovaranje zaštite Golog otoka i Sv. Grgura.
- Tijekom rujna 2025. godine, 8 izabranih umjetnika koji su sudjelovali na studijskom putovanju, u svojim će zemljama i gradovima izvesti umjetničke intervencije koja će biti snimana. Kreirani sadržaj koristit će se za daljnje zagovaranje i druge aktivnosti.

2.15 Javni dijalog o sudbini ubijenih i nestalih: mi pamtimo - a vi?

Početkom 2021. godine započeo je trogodišnji projekt „Javni dijalog o sudbini ubijenih i nestalih: mi pamtimo - a vi?“ uz podršku Fonda za aktivno građanstvo u Hrvatskoj (Active Citizens Fund) u suradnji s partnerima iz Centra za mir, nenasilje i ljudska prava - Osijek. Postojeći pravni mehanizmi su nedorečeni i zanemaruju civilne žrtve rata, a proces društvene izgradnje povjerenja usporava nedjelotvorno rješavanje sudbine nestalih, neučinkovito pravosuđe, loše institucionalne i društvene podrške s naznakama netrpeljivosti i govora mržnje i neadekvatno suočavanje s prošlošću. Stoga je glavni cilj projekta jačanje civilnog društva i ranjivih skupina u procesu humanizacije odnosa prema žrtvama rata i kršenja ljudskih prava bez obzira na njihovu nacionalnu, etničku ili političku pripadnost. Fokusom na ciljane skupine koje uključuju stradale u rat(ovima) 20. stoljeća s njihovim obiteljima, pravnike i odvjetnike, predstavnike pravosudne, zakonodavne i izvršne vlasti, mlade studente i istraživače te medije, stručnu i opću javnost, nastojat će se osnažiti i pokrenuti jača društvena i politička podrška kao i učinkovitije traganje za nestalima, priznanje prava obiteljima ubijenih i drugih civilnih žrtava te snažnije procesuiranje ratnih zločina.

Trajanje projekta: 01.01.2021. - 31.04.2024.

Partneri: Centar za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek

Aktivnosti u 2024.:

- **Snimanje osobnih sjećanja**, ožujak - U sklopu projekta „Javni dijalog o sudbini ubijenih i nestalih: mi pamtimo - a vi?“, tijekom 2024. godine snimljena su 4 nova intervjua osobnih sjećanja sa svjedocima vremena na rat i političko nasilje tijekom 20. stoljeća. Cilj snimanja osobnih sjećanja je prikupiti, obraditi i prezentirati što veći broj svjedočenja koji se tiču stradanja i ratova 20. stoljeća. Zabilježena svjedočenja imaju dokumentarnu vrijednost čuvanja sjećanja, a poticaj su za daljnja istraživanja. Do sada su snimljeni: o Đurđica Špigel - 10.03.2024.

- o Mile Knežević - 11.03.2024.
- o Srećko Špigel - 13.03.2024.
- o Vladimir Turniški (II. i III. dio) - 18. i 27.03. 2024.

- **Radionice za mlade**, - U četvrtak, 14. ožujka 2024. godine, u Osnovnoj školi "Dobriša Cesarić" u Požegi, održana je radionica za mlade "Promišljamo prošlost zajedno" s temom Holokausta u Hrvatskoj. Dvadesetak mladih učenika i učenica osmih razreda sudjelovalo je na radionici u školskoj knjižnici.

- o <https://documenta.hr/novosti/odrzana-radionica-promisljamo-proslost-zajedno-u-osnovnoj-skoli-dobrisa-cesaric-u-pozegi-ozujak/>

- **Predavanje u sklopu kolegija "Međunarodno kazneno pravo"** - Procesuiranje ratnih zločina, ožujak - U sklopu kolegija „Međunarodno humanitarno pravo“, Jelena Đokić Jović, Veselinka Kastratović, Jasmina Dolmagić i Vesna Teršelič, održale su predavanje o procesuiranju ratnih zločina i praćenju suđenja za ratne zločine. Na predavanju su sudjelovale i profesorice Ksenija Turković i Maja Munivrana uz studente kolegija.

- **Predavanje za studente i studentice Fakulteta političkih znanosti u sklopu kolegija „Kulturalna trauma i politike pamćenja"**, ožujak - U sklopu suradnje s Fakultetom političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, studenti politologije i novinarstva sudjelovali su na predavanju i radionicu koja se održala 29.03.2024. u dvorani KLJP. Na radionici je sudjelovalo 20-ak studenata

- **Održan završetak crowdfunding kampanje "Pamtimo sve žrtve"**, siječanj - ožujak - Nakon što smo 5. prosinca 2023. godine pokrenuli kampanju "Pamtimo sve žrtve", u ponedjeljak, 18. ožujka kampanja je službeno završena. Tijekom 15 tjedana kampanje održali smo nekoliko javnih događaja uz popratni sadržaj na našim mrežnim stranicama koji je tematski pratio tijek kampanje. Uz vašu podršku putem platforme GoGetFunding te direktnim uplatama na račun Documente, prikupili smo €2093 od planiranih €2000.

- o "Pamtimo sve žrtve" - Civilne žrtve rata: <https://documenta.hr/novosti/pamtimo-sve-zrtve-civilne-zrtve-rata/>

- o "Pamtimo sve žrtve" - Dokumentiranje stradanja u ratu: <https://documenta.hr/novosti/pamtimo-sve-zrtve-dokumentiranje-stradanja-u-ratu/>

- o "Pamtimo sve žrtve" – Završetak kampanje:

<https://www.facebook.com/DocumentaZagreb/posts/pfbid0v6K3CNrWdCJyFrie3bZNsNu3BGTRXpPX6hTHDzbr9cKpDUYebtKdkDZHE47YK38sl>

- **Održan okrugli stol "Rješavanja sudbine nestalih u ratu - otvorena pitanja i izazovi"**, siječanj - U sklopu kampanje "Pamtimo sve žrtve", održan je okrugli stol s temom "Rješavanja sudbine nestalih u ratu - otvorena pitanja i izazovi" koji su organizirali *Documenta* - Centar za suočavanje s prošlošću uz podršku Centra za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek. Okrugli stol održao se u Osijeku, 31. siječnja 2024. u Hotelu Waldinger s početkom u 12:00 sati.

- o Najava okruglog stola: <https://documenta.hr/novosti/okrugli-stol-rjesavanja-sudbine-nestalih-u-ratu-otvorena-pitanja-i-izazovi/>

- **Sudjelovanje na okruglom stolu o poboljšanju suradnje u pitanjima seksualnog nasilja u ratnim sukobima**, veljača - U utorak, 13. veljače, u Zagrebu je održan okrugli stol pod naslovom „Osnaživanje suradnje u pitanjima seksualnog nasilja u ratnim sukobima - nacionalna i međunarodna perspektiva" u organizaciji Centra za žene žrtve rata - ROSA i Veleposlanstva Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske u RH, posvećen primjeni Zakona o pravima žrtava seksualnog nasilja za vrijeme oružane agresije na Republiku Hrvatsku u Domovinskom ratu i unaprjeđivanju međunarodne suradnje.

- o Sudjelovanje na okruglom stolu o poboljšanju suradnje u pitanjima seksualnog nasilja u ratnim sukobima: <https://documenta.hr/novosti/odrzan-okrugli-stol-o-poboljsanju-suradnje-u-pitanjima-seksualnog-nasilja-u-ratnim-sukobima/>

- **Održan okrugli stol u susret Europskom danu zaštite žrtava kaznenih djela**, veljača - Rasprava u susret Europskom danu zaštite žrtava kaznenih djela održala se 20.2.2024. u prostoru Tribina grada Zagreba. Okrugli stol suorganizirale su Documenta - Centar za suočavanje s prošlošću, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu i Udruga za podršku žrtvama i svjedocima. Tema okruglog stola bilo je pitanje: "Koliko se daleko odmaklo u primjeni Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata?"

o Najava okrugli stol u susret Europskom danu zaštite žrtava kaznenih djela:

<https://documenta.hr/novosti/poziv-na-okrugli-stol-u-susret-europskom-danu-zastite-zrtava-kaznenih-djela/>

- **Održana radionica „(Ne)željena baština“**, veljača - dana 29. veljače 2024. održali smo radionicu „(Ne)željena baština“ koja je prije svega bila namijenjena mladima. Na radionici smo se bavili pitanjima kada kulturna baština, prije svega misleći na spomenike i spomen-ploče, postaje nepoželjna, tko o tome odlučuje i ima pravo odlučivati i što se onda događa s tom baštinom. Fokus radionice bit će na primjerima spomenika iz perioda socijalističke Jugoslavije, a koji su tijekom 1990-ih uklonjeni, devastirani ili prepušteni propadanju.

o Održana radionica „(Ne)željena baština“: <https://documenta.hr/novosti/radionica-nezeljena-bastina/>

- **Otvoreno pismo Vladi RH i Državnom odvjetništvu RH u povodu primjene Odluke o otpisu i povratu troškova parničnog postupka**, siječanj - Povodu primjene Odluke o otpisu i povratu troškova parničnog postupka, poslano je otvoreno pismo Vladi RH i DORH-u RH

o Otvoreno pismo: <https://documenta.hr/novosti/otvoreno-pismo-vladi-rh-i-drzavnom-odvjetnistvu-rh-u-povodu-primjene-odluke-o-otpisu-i-povratu-troskova-parnicnog-postupka/>

- **Predstavljen izvještaj o praćenju suđenja za ratne zločine za 2023. godinu**, ožujak - U ponedjeljak 25. ožujka 2024. godine, predstavljen je izvještaj o praćenju suđenja za ratne zločine za 2023. godinu. Izvještaj su predstavile voditeljica Documente - Centra za suočavanje s prošlošću Vesna Teršelič i istraživačica te pravna savjetnica i monitorica suđenja za ratne zločine Veselinka Kastratović.

o **Predstavljen izvještaj o praćenju suđenja za ratne zločine za 2023. godinu:**

<https://documenta.hr/novosti/predstavljen-izvjestaj-o-pracenju-sudenja-za-ratne-zlocine-za-2023-godinu>

o Izvještaj o praćenju suđenja za ratne zločine za 2023. godinu dostupan je ovdje:

<https://documenta.hr/novosti/izvjestaj-o-pracenju-sudenja-za-ratne-zlocine-za-2023-godinu/>

2.16 Odgovor na traumu i uništavanje kulturne baštine (RTT)

Kratki opis: Projekt "Odgovor na traumu i uništavanje kulturne baštine" ima za cilj suočavanje s posljedicama traume nastale od uništavanja kulturne baštine, u društvima pogođenim ratom. Projektni tim želi promovirati umjetnost kao alat za oporavak i otpornost, na razini pojedinca i zajednice. Da bi se to postiglo, projektnim aktivnostima trauma će se tumačiti u političkom, društvenom i umjetničkom smislu. Istraživat će se kulturološki aspekti traume utkane u materijalnu baštinu, posebice oštećenu i uništenu kulturnu baštinu, predstavljeni u umjetničkoj produkciji u sklopu različitih izložba.

Projekt uključuje umjetnike, mlade, aktiviste za ljudska prava i širu javnost u Austriji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj i Ukrajini. Projektna aktivnosti uključuju dva studijska putovanja na mjesta traume nakon kojih slijede dvije multidisciplinarnе studentske izložbe; izložbe umjetnika, projekcije i javne diskusije koje se bave posljedicama rata i podržavaju suočavanje s prošlošću; radionice o izgradnji mira; transnacionalna razmjena iskustava kroz susrete umjetnika i svjedoka vremena; dvije umjetničke rezidencije popraćene raznim radionicama za mlade.

Trajanje projekta: 01.01.2025. - 20.06.2027.

Partnerske organizacije: Stan (Ukrajina), Blockfrei (Austrija), Apoteka (Hrvatska), Historijski muzej (Bosna i Hercegovina). Fakultet političkih znanosti u Zagrebu je pridruženi partner.

2.17 Dani sestara Baković

Kratki opis: Na inicijativu Saše Šimprage „Dani sestara Baković“ po prvi su se put održali u Zagrebu od 7. do 9. studenoga 2024. Manifestacija putem privremenih suvremenih umjetničkih intervencija u javnom prostoru grada povezuje antifašistička ishodišta sa suvremenim ustavnim vrednotama RH.

Program fokusira autentične i manje poznate, pa i dijelom zaboravljene, povijesne lokacije u javnom prostoru grada Zagreba vezane uz događaje iz antifašističke borbe, koje povezuje s aktualnim izazovima i borbama za ljudska i građanska prava, odnosno suvremenim antifašizmima.

Program: Grad Zagreb

Trajanje projekta: 01.09.2024. - 30.11.2024.

Perspektive za budućnost: Nastavak održavanja manifestacije u 2025. godini.

2.18 Posjete kolega i kolegica iz Ukrajine

Posjet kolegica i kolega iz Ukrajine, lipanj - Od 10. do 14. lipnja imali smo priliku ugostiti kolege iz nekoliko organizacija za ljudska prava iz Ukrajine. 10 aktivistica i aktivista iz 6 organizacija civilnog društva i različitih dijelova Ukrajine stigli su u Zagreb kako bi podijelili svoje iskustvo iz područja podrške za ljude na okupiranim teritorijima, dokumentiranja stradanja, obnove razrušenih kuća te rada s mladima i promocije ravnopravnosti u ratnim uvjetima.

o Posjet kolegica i kolega iz Ukrajine: <https://documenta.hr/novosti/posjet-kolega-iz-ukrajine/>

2.19 Inicijative, suradnje i kampanje

U 2024. intenzivirali smo suradnju s drugim organizacijama u Hrvatskoj i na međunarodnoj razini u vezi više inicijativa. Nakon dužeg perioda reducirane komunikacije s vladinim institucijama koje su nakon 2016. i tadašnje neliberalne vlade, gotovo izgubile ionako mali interes za naše prijedloge, ponovo smo intenzivirali zahtjeve za sastanke, te se javili i na poziv za sudjelovanje u *Radnoj skupini za izradu Nacrta Akcijskog plana zaštite i promicanja ljudskih prava 2024. - 2025. i izrada Nacrta Akcijskog plana suzbijanja diskriminacije 2024. - 2025.* Članica skupine je postala Vesna Teršelič a zamjenica Tena Banjeglav.

- **Izložba “Slana - put bez povratka”**

U podršku Spomen području Jasenovac u srpnju 2024. otvorili smo u prostoru Kulturno-informativnog centra u Zagrebu izložbu “Slana - put bez povratka” autora Ive Pejakovića, bivšeg direktora spomen-područja Jasenovac. Izložbi smo ovom prilikom dodali dva filma - “Uvala” autora Davora Konjikušića i Nike Petković te reportažu Nikoline Zavišić o koncentracijskom logoru Slana. Nakon što je otvorena izložba, održan je okrugli stol na kojem se razgovaralo o mjestima koncentracijskih logora, mjestima sjećanja, baštini te izazovima koji u tom aspektu postoje. Prikazan je i film “Uvala”, a nakon projekcije održan je razgovor s redateljicom Nikom Petković. Tijekom srpnja i kolovoza, održali smo i dvije spomen-šetnje Zagrebom, u suradnji s Đorđem Mihovilovićem, kustosom u JUSP Jasenovac.

- **Konferencija „Institucionalno sjećanje“**

U podršku Spomen području Jasenovac ponedjeljak, 28. listopada 2024. godine, održana je konferencija „Institucionalno sjećanje na ustaške logore u Drugom svjetskom ratu u Republici Hrvatskoj: izazovi i prilike u 21. stoljeću” u organizaciji Centra za istraživanje Holokausta i genocida na jugoistoku Europe pri Filozofskom

fakultetu Sveučilišta u Rijeci, *Documente* - Centra za suočavanje s prošlošću i Kulturnog informativnog centra - KIC.

Suočeni s izazovima revizije prošlosti, kreiranja politiziranih narativa o kolektivnom sjećanju, ali i novih pristupa i metoda u institucionalizaciji sjećanja, željeli smo okupiti vodeće stručnjake u području istraživanja povijesti i sjećanja na zločine ustaškog režima i pružiti im platformu za raspravu o izazovima u komemoriranju različitih mjesta stradanja na području Republike Hrvatske, te prilikama da Hrvatska postane regionalni primjer historiografske i memorijalne prakse 21. stoljeća.

- **REKOM mreža pomirenja**

Krajem srpnja održao se u Prištini REKOM-ov forum na kojem je sudjelovao i *Documentin* tim. Vesna Teršelič sudjelovala je kao govornica u panelu "Kritičko ispitivanje rezultata aktivnosti civilnog društva u polju tranzicije pravde i pomirenja". Nakon Forumu u Prištini. očekujemo konferenciju koja bi se 2025. trebala održati u Beogradu.

- **Pravda za žrtve**

Na treću godišnjicu primjene *Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata* organizirali smo konferenciju za tisak i javnosti predstavili zapažanja i preporuke. Zapažanja i preporuke bila su uključena u zajednički izvještaj u sjeni Kuće ljudskih prava o primjeni Međunarodne konvencije o uklanjanju svih oblika rasne diskriminacije (110. sesija).

- **Sudjelovanje u stvaranju Mehanizma OCD u provođenju presuda ESLJP**

Sudjelovali smo u stvaranju konzultativnog "Mehanizma OCD u provođenju presuda ESLJP" koji čine organizacije civilnog društva i pravni stručnjaci koji djeluju u pojedinom području ljudskih prava, te zadovoljavaju ove osnovne kriterije:

Mehanizam će u komunikaciji s Uredom zastupnice RH pred ESLJP predlagati opće mjere za provođenje presuda ESLJP kako bi bile uvrštene u Akcijske planove RH.

Mehanizam će u komunikaciji s Uredom zastupnice RH pred ESLJP predlagati Stručnom savjetu opće mjere za otklanjanje budućih kršenja ljudskih prava i kada opće mjere nisu sastavni dio presuda ESLJP protiv RH.

Mehanizam će Uredu zastupnice RH pred ESLJP podnosi primjedbe na Akcijska izvješća o provođenju općih mjera presuda ESLJP.

- **Inicijativa za novi izložbeno-obrazovni program u Vukovaru** u kući Ive Radić u Zelenoj ulici

Kao grupa organizacija i pojedinaca desetljećima aktivno uključenih na izgradnji mira i suživota, došli smo na ideju formiranja izložbeno-obrazovnog centra u Vukovaru. Porodica Radić je jedna od mnogih hrvatsko-srpskih porodica s ovih prostora koja nije na vrijeme shvatila doseg rata koji nas je zadesio te je zato postala njegova žrtva. U porodičnoj kući Radića, koja se nalazi u vukovarskom naselju Sajmište, planirano je formiranje izložbeno-obrazovnog centra posvećenog stradanju i izgradnji povjerenja u Vukovaru i okolici. Iva Radić ustupit će nam kuću na korištenje. Zbog nedostatka sredstava i ograničenih kapaciteta planove smo prolongirali za godine pred nama.

- **Inicijativa za postavljanje spomen ploče na Pagu**

Zajedno s Koordinacijom židovskih općina RH i Srpskim narodnim vijećem tražimo ponovno postavljanje spomen ploče na mjestu nekadašnjeg ustaškog koncentracijskog logora u uvali Slana na otoku Pagu. U listopadu očekujemo sastanak s gradonačelnikom Novalje.

- **Inicijativa za postavljanje biste Josipu Reihl Kiru u Osijeku**

Nastavili smo sastanke s Darkom Mikolinom, predsjednikom Udruge hrvatskih branitelja policije Osječko-baranjske županije i drugim partnerima, u vezi inicijativa za postavljanje obilježja/biste u spomen na Josipa Reihl-Kiru u gradu Osijeku.

- **Preimenovanje ulica nazvanih po dužnosnicima ili pripadnicima ustaških postrojbi**

U 2022. pokrenuli smo inicijativu za preimenovanje, u suradnji s Svjetskim židovskim kongresom. U 2023. nastavili smo praćenje postupka preimenovanja u Zagrebu i drugim gradovima.

- **Antifašistička baština u terenskoj nastavi**

Započeli smo sastanke s partnerima, gradskim i županijskim vlastima u Istarskoj i Primorsko-goranskoj županiji s ciljem osiguravanja dodatnih sredstava za terensku nastavu za osnovne i srednje škole te održali sastanak s antifašistkinjama s Korčule u cilju razvoja didaktičkih materijala o El Shattu u vrijeme 80. godišnjice zbjega.

- **Poticanje postavljanja info ploča i drugih info pomagala, s kratkim prikazom povijesnih događaja u mjestima otvorenim za aktivan pristup očuvanju baštine antifašizma**

Započeli smo dijalog s lokalnim i županijskim vlastima u Zagrebu, kao i u Istarskoj i Primorsko-goranskoj županiji, usmjerenog na postupno povećanje broja obilježenih mjesta, s dugoročnim ciljem stvaranja obilježenih kulturno-obrazovnih ruta

- **Primjereno obilježavanje mjesta stradanja u poslijeratnim likvidacijama**

Sastali smo se s partnerima iz Austrije i pripremili detaljniji plan aktivnosti koji uključuje provedbu i publiciranje desetak intervjua i stručni skup. Još nismo uspjeli osigurati sredstva za nastavak rada.

- **Suradnja s fakultetima**

Nastavili smo suradnju s Fakultetom političkih znanosti u provedbi kolegija „Kulturalna trauma i politike pamćenja“ te s Filozofskim fakultetom u pripremi kolegija „Javna povijest“, kao i studentskim putovanjem uz podršku Srpskog narodnog vijeća, u čijoj smo pripremi sudjelovali već drugi put za redom.

2.20 Druge aktivnosti:

- **Snimljena osobna sjećanja s preživjelim logorašima Jasenovca**, srpanj - U srijedu, 24. srpnja, u Banja Luci i Donjem Jelovcu (oboje u BiH), snimljena su osobna sjećanja s Milom Vukmirovićem i Dragomirom Mađarom. Obojica svjedoka vremena preživjela su logor Jasenovac. Video materijal trenutno je u fazi transkribiranja

- **Održana tribina "Heliodrom: Od logora do muzeja"**, ožujak - U ponedjeljak, 18. ožujka 2024. godine, održana je tribina "Heliodrom: Od logora do muzeja" koju je organiziralo Udruženje logoraša grada Mostara u suradnji s Documentom - Centrom za suočavanje s prošlošću i Inicijativom mladih za ljudska prava iz Hrvatske, u Centru za kulturu u Mostaru.

o Tribina "Heliodrom: Od logora do muzeja": <https://documenta.hr/novosti/odrzana-tribina-heliodrom-od-logora-do-muzeja/>

- **Obilježena 30. godišnjica raspuštanja logora Heliodrom**, ožujak - Na 30. godišnjicu raspuštanja logora Heliodrom u Mostaru, u utorak 19. ožujka 2024., bivšim je logorašima ponovno onemogućen pristup mjestu zatočenja i stradanja. Više od stotine nekadašnjih zatočenika okupilo se pred nekadašnjim logorom, danas ulazom u Sveučilište Mostar. Predstavnice i predstavnici Documente - Centra za suočavanje s prošlošću,

Inicijative mladih Hrvatske te forumaZFD položili su cvijeće pred ulaz u Sveučilište Mostar. Sudjelovali su i na komemorativnoj akademiji održanoj u Narodnom pozorištu Mostar.

o Obilježena 30. godišnjica raspuštanja logora Heliodrom: <https://documenta.hr/novosti/obiljezena-30-godisnjica-raspustanja-logora-heliodrom/>

- **Obilježena 30. obljetnica razmjene bugojanskih logoraša**, ožujak - U utorak 19. ožujka 2024. godine, predstavnice i predstavnici Documente - Centra za suočavanje s prošlošću, Inicijative mladih Hrvatske te forumaZFD sudjelovali su na obilježavanju 30. obljetnice razmjene bugojanskih logoraša, zatočenih od strane Armije BiH. Predstavnici organizacija za ljudska prava položili su cvijeće ispred spomen obilježja na gradskom groblju.

o Obilježena 30. obljetnica razmjene bugojanskih logoraša: <https://documenta.hr/novosti/obiljezena-30-obljetnica-razmjene-bugojanskih-logorasa/>

- Planovi za razvoj terenske nastave u Primorsko-goranskoj županiji, travanj - Na sastanku održanom u sjedištu Primorsko-goranske županije na kojem su sudjelovali župan Zlatko Komadina, zamjenica riječkog gradonačelnika Sandra Krpan, pročelnica UO za poslove Župana i Županijske skupštine Ermina Duraj, voditeljica Documente Vesna Teršelič i predsjednik Saveza antifašističkih boraca i antifašista PGŽ Dinko Tamarut, razgovaralo se o povećanju zastupljenosti terenske nastave u nastavi povijesti i u okviru programa „Građanski odgoj i obrazovanje” te “Škola i zajednica”

o Planovi za razvoj terenske nastave u Primorsko-goranskoj županiji:

<https://documenta.hr/novosti/planovi-za-razvoj-terenske-nastave-u-primorsko-goranskoj-zupaniji/>

- Održana komemoracija u Glini, srpanj - 29. srpnja je u Glini održana komemoracija u sjećanje na muškarce i dječake srpske nacionalnosti s Banije i Korduna, ubijene u srpnju i kolovozu 1941. Tog ljeta 1941. većina glinskih Srba više nije bila živa jer su odvedeni i ubijeni u svibnju. Komemoraciju je organiziralo Srpsko narodno vijeće, u suradnji s Antifašističkom ligom Republike Hrvatske, čija je članica i Documenta.

o Održana komemoracija u Glini: <https://documenta.hr/novosti/odrzana-komemoracija-u-glini-2/>

- Objava intervju Nadira i Fate Dedić povodom Međunarodnog dana sjećanja na romske žrtve Samudaripena, kolovoz - 2. kolovoza, obilježavamo Međunarodni dan sjećanja na romske žrtve genocida u Drugom svjetskom ratu - Samudaripen. Tim povodom objavili smo intervju Nadira i Fate Dedić, sa svjedočanstvima o događajima u logoru Jasenovac te o njihovom životu i radu nakon toga. U međuvremenu, ni Nadir ni Fata više nisu s nama, što ove intervju čini još vrijednijima.

o Objava intervju Nadira i Fate Dedić povodom Međunarodnog dana sjećanja na romske žrtve Samudaripena:

<https://documenta.hr/novosti/objava-intervjua-nadira-i-fate-dedic-povodom-medunarodnog-dana-sjecanja-na-romske-zrtve-samudaripena/>

- **Održana komemoracija u Varivodama**, rujna - U Varivodama je 28. rujna u organizaciji Srpskog narodnog vijeća održana komemoracija povodom 29. godišnjice stradanja devetero starijih civila. Komemoraciji su nazočili izaslanica predsjednika, izaslanik premijera, izaslanik predsjednika Hrvatskog sabora, župan, gradonačelnici i načelnici općina. Okupljenima se obratila i voditeljica Documente Vesna Teršelič.

o Održana komemoracija u Varivodama: <https://documenta.hr/novosti/odrzana-komemoracija-u-varivodama/>

- **Održana Ljetna škola demokracije**, Supetar, listopad - U ponedjeljak je završila Ljetna škola demokracije, koju je organizirala Antifašistička liga RH (AFL) u suradnji s Srpskim narodnim vijećem. Documenta - Centar za suočavanje s prošlošću je članica AFL.

o Održana Ljetna škola demokracije: <https://documenta.hr/novosti/odrzana-ljetna-skola-demokracije-supetar-2024/>

Javno oglašavanje:

- Ne u naše ime - 31. godina od ratnog zločina u Ahmićima:
<https://documenta.hr/novosti/ne-u-nase-ime-31-godina-od-ratnog-zlocina-u-ahmicima/>
- Pritisci na JUSP Jasenovac tjeraju one s integritetom na put bez povratka:
<https://documenta.hr/novosti/pritisci-na-jusp-jasenovac-tjeraju-one-s-integritetom-na-put-bez-povratka/>
- Pozdravljamo usvajanje rezolucije o genocidu u Srebrenici:
<https://documenta.hr/novosti/pozdravljamo-usvajanje-rezolucije-o-genocidu-u-srebrenici/>
- Pamtimo ubijene u raketiranju Zagreba: <https://documenta.hr/novosti/pamtimo-ubijene-u-raketiranju-zagreba/>
- Pamtimo ubijene u Medarima: <https://documenta.hr/novosti/pamtimo-ubijene-u-medarima/>
- 29. obljetnica neprocesuiranog zločina u Medarima: <https://documenta.hr/novosti/29-obljetnica-neprocesuiranog-zlocina-u-medarima/>
- Pamtimo logor Slana: <https://documenta.hr/novosti/pamtimo-logor-slana/>
- Očekujemo aktivniji pristup DORH-a u istrazi odgovornih za mučenje i stradanje ratnih zarobljenika nikšićko-šavničke grupe: <https://documenta.hr/novosti/ocekujemo-aktivniji-pristup-dorh-a-u-istrazi-odgovornih-za-mucenje-i-stradanje-ratnih-zarobljenika-niksicko-savnicke-grupe/>
- Održan koncert povodom Dana antifašističke borbe: <https://documenta.hr/novosti/odrzan-koncert-povodom-dana-antifasisticke-borbe/>
- Inicijativa za vrednovanje i poboljšanje zakona o pravima civilnih žrtava rata:
<https://documenta.hr/novosti/inicijativa-za-vrednovanje-i-poboljsanje-zakona-o-pravima-civilnih-zrtava-rata/>
- Pamtimo genocid u Srebrenici: <https://documenta.hr/novosti/pamtimo-genocid-u-srebrenici-4/>
- Pamtimo heroja mira Josipa Reihl Kira: <https://documenta.hr/novosti/pamtimo-heroja-mira-josipa-reihl-kira/>
- Priopćenje povodom Međunarodnog dana nestalih i Dana sjećanja na nestale osobe u Domovinskom ratu: <https://documenta.hr/novosti/priopcenje-povodom-medunarodnog-dana-nestalih-i-dana-sjecanja-na-nestale-osobe-u-domovinskom-ratu/>
- Pamtimo deložacije i tražimo priznanje: <https://documenta.hr/novosti/pamtimo-delozacije-i-trazimo-priznanje/>

3. Praćenje sudskih postupaka i podrška žrtvama

Aktivnosti koje se provode u ovom programu, dio su projekta „Javni dijalog o sudbini ubijenih i nestalih: mi pamtimo - a vi?“ i „Protiv zaborava“.

3.1 Sastanci s odvjetnicima

Tijekom 2024. godine održana su dva sastanka na kojima su sudjelovali Milena Čalić Jelić, odvjetnik Klaudio Čurin i zaposlenici *Documente*. Održavanje sastanka služi međusobnom upoznavanju s glavnim problemima, razmjeni informacija i pripremama za litigacije. Tema sastanka bili su odgovori na zahtjeve, pisanje tužbi te komentiranje provedbe Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata kao i planiranje strateških litigacija. Do kraja 2023. planiran je još najmanje jedan sastanak.

3.2 Strateške litigacije

U suradnji s odvjetnikom Klaudiom Čurinom nastavljene su strateške litigacije za slučaj Ruža Musulin protiv Republike Hrvatske te za slučaj Bešlić-Cindrić. Također, u suradnji s odvjetnikom Čurinom i pravosudnim timom *Documente* pripremljeno je nekoliko žalbi za civilne žrtve rata.

3.3 Praćenje suđenja za ratne zločine

Pripremu izvještaja o suđenjima za ratne zločine nastavljamo kroz projekt PROTIV ZABORAVA. Projekt PROTIV ZABORAVA (NO - OBLIVION) za cilj ima promišljati o oružanim sukobima u bivšoj Jugoslaviji i između post-jugoslavenskih zemalja, uz raspravu o lekcijama naučenim nakon rata te zaštitu europskog naslijeđa ljudskih prava, vladavine prava i mira.

Projekt se osvrće na sukobe u bivšoj Jugoslaviji kako bi, kroz prizmu žrtve i pravne prakse, očuvao lekcije naučene nakon tih sukoba te u konačnici zaštitio europsko naslijeđe poštivanja ljudskih prava, vladavine prava i mira.

U tu svrhu projekt će primijeniti holistički i međugeneracijski dvostruki pristup: provest će sveobuhvatnu kampanju podizanja svijesti usmjerenu na mlađe generacije, koja će se dodatno proširiti na širu javnost; istovremeno će postaviti temelje za povećanje znanja pravosudnih profesionalaca o univerzalnoj nadležnosti i međunarodnom kaznenom pravu.

Ciljevi:

- Promovirati veću međugeneracijsku svijest o zločinima počinjenim tijekom oružanih sukoba u bivšoj Jugoslaviji.
- Osigurati nastavak socijalne pravde i obeštećenje za žrtve i preživjele jugoslavenskih sukoba i buduće generacije.
- Osnažiti suce, tužitelje i odvjetnike kao i druge stručnjake da djeluju na učinkovit i human način, posebno kada su u kontaktu s međunarodnim kaznenim pravom i univerzalnom nadležnošću.
- Promovirati vladavinu prava, ljudska i temeljna prava u smjeru demokratskih društava lišenih ekstremizma i autoritarizma.
- Postaviti temelje za jačanje mehanizma univerzalne nadležnosti i ojačati znanje pravnih stručnjaka i mladih diplomanata o međunarodnim zločinima.
- Obrazovati o važnosti zaštite demokracije i temeljnih prava istražujući naučene lekcije iz bivše Jugoslavije i Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju.

3.7 Civilne žrtve

CU srijedu, 31. srpnja 2024. navršilo se tri godine od stupanja na snagu dugo iščekivanog Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata (NN 84/21). Također, već se od 2015. godine provodi Zakon o pravima žrtava seksualnog nasilja za vrijeme oružane agresije na Republiku Hrvatsku u Domovinskom ratu (NN 64/15, 98/19). U veljači 2024. godine, održan je okrugli stol u susret Europskom danu zaštite žrtava kaznenih djela. Okrugli stol suorganizirale su *Documenta* - Centar za suočavanje s prošlošću, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu i Udruga za podršku žrtvama i svjedocima. Tema okruglog stola bilo je pitanje: "Koliko se daleko odmaklo u primjeni Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata?"

Također, nastavljena je pomoć i podrška civilnim žrtvama pri informiranju, ispunjavanju i slanju zahtjeva prema

Zakonu o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata. Dosad smo tijekom provedbe aktivnosti vezanih za civilne žrtve stupili u kontakt te dali podršku za više od 55 civilnih žrtava.

4. Press Clipping – 2024., nakon skupštine u 2023.

Documenta: Predstavnici Vlade opet bez žaljenja zbog žrtava, 09.09.2023.

<https://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/documenta-predstavnici-vlade-opet-bez-zaljenja-zbog-zrtava-u-medackom-dzepu-15372983>

Documenta: Planira li vlada izgraditi logor za migrante, 30.09.2023.

<https://www.index.hr/vijesti/clanak/documenta-planira-li-vlada-izgraditi-logor-za-migrante/2499908.aspx>

Documenta: Nameće se pitanje poštujemo li doista žrtvu Vukovara, 17.11.2023.

<https://h-alter.org/vijesti/documenta-namece-pitanje-postujemo-li-doista-zrtvu-vukovara/>

Documenta: javnost treba znati informacije o istrazi u predmetu Lora, 20.11.2023.

<https://www.index.hr/vijesti/clanak/documenta-javnost-treba-znati-informacije-o-istrazi-u-predmetu-lora-3/2514078.aspx>

Kako do konačnog popisa stradalih, 07.12.2023.

<https://www.portalnovosti.com/kako-do-konacnog-popisa-stradalih>

Documenta objavila revidirani popis žrtava Sisačko-moslavačke županije, 13.12.2023.

<https://www.portalnovosti.com/documenta-objavila-revidirani-popis-zrtava-sisacko-moslavacke-zupanije>

Do posljednjeg traga, 18.12.2023.

<https://www.portalnovosti.com/do-posljednjeg-traga>

Hrvatska osuđenim ratnim zločincima vraća odštetu koju im je već naplatila, 13.01.2024.

<https://balkans.aljazeera.net teme/2024/1/13/hrvatska-osudjenim-ratnim-zlocincima-vraca-odstetu-koju-im-je-vec-naplatila>

Documenta: Hrvatska oprašta dugove ratnim zločincima, 19.01.2024.

<https://www.index.hr/vijesti/clanak/documenta-hrvatska-oprasta-dugove-ratnim-zlocincima/2530876.aspx>

Okrugli stol o sudbini nestalih, 31.01.2024.

<https://radio.hrt.hr/radio-osijek/vijesti/sudbina-nestalih-11330025>

Documenta: U Osječko-baranjskoj županiji evidentirano 2276 žrtava iz ratnih godina, 28.02.2024.

<https://radio.hrt.hr/radio-osijek/vijesti/documenta-u-osjecko-baranjskoj-zupaniji-evidentirano-2276-ratnih-zrtava-11387394>

U Osječko-baranjskoj županiji "Documenta" dosad evidentirala 2.276 žrtava, 28.02.2024.

<https://vijesti.hrt.hr/hrvatska/u-osjecko-baranjskoj-zupaniji-documenta-dosad-evidentirala-2276-zrtava-11387314>

Documenta objavila okvirni broj žrtava rata na području Osječko-baranjske županije, 28.02.2024.

<https://www.index.hr/vijesti/clanak/documenta-na-podrucju-osjeckobaranjske-zupanije-2276-nestalih-u-ratu/2542716.aspx>

Brojka od 2276 osoba nije konačna, 29.02.2024.

<https://www.portalnovosti.com/brojka-od-2276-osoba-nije-konacna>

Konspiracija i selektivni pristup obilježili predsjedanje Hrvatske IHRA-om, 29.02.2024.

<https://www.portalnovosti.com/konspiracija-i-selektivan-pristup-obiljezili-predsjedanje-hrvatske-ihra-om>

Veliki doprinos žena civilnom društvu, 07.03.2024.

<https://www.portalnovosti.com/veliki-doprinos-zena-civilnom-drustvu>

Zajednički projekt Documente i antifašističkih udruga, 09.04.2024.

<https://www.portalnovosti.com/zajednicki-projekt-documente-i-antifasistickih-udruga>

Film o četiri partizanke, 18.04.2024.

<https://www.portalnovosti.com/premijera-filma-o-cetiri-partizanke>

Predstavnici SNV-a i *Documente* položili cvijeće za žrtve raketiranja Zagreba, 02.05.2024.

<https://www.index.hr/vijesti/clanak/predstavnici-srpskog-narodnog-vijeca-polozili-cvijece-za-zrtve-raketiranja-zagreba/2561599.aspx>

Documenta poslala pismo Obuljen Koržinek zbog ostavke ravnatelja Jasenovca, 24.05.2024.

<https://www.index.hr/vijesti/clanak/documenta-poslala-pismo-obuljen-korzinek-zbog-ostavke-ravnatelja-jasenovca/2567829.aspx>

Polemički prilozi ostavci ravnatelja JUSP Jasenovac Ive Pejakovića, 25.05.2024.

<https://historiografija.hr/?p=40989>

Documenta: Istraživanje stradalih i nestalih na području Karlovačke županije, 27.06.2024.

<https://www.hina.hr/vijest/11664360>

Documenta objavila rezultate istraživanja nestalih na području Karlovačke županije: 'Teško je naći one koji žele govoriti', 27.06.2024.

<https://www.telegram.hr/vijesti/documenta-objavila-rezultate-istrazivanja-nestalih-na-podrucju-karlovacke-zupanije-tesko-je-naci-one-koji-zele-govoriti/>

Centar za suočavanje s prošlošću *Documenta* objavio rezultate istraživanja, 27.06.2024.

<https://kaportal.net.hr/aktualno/vijesti/169011/centar-za-suocavanje-s-prosloscu-documenta-objavio-i-predstavio-prve-rezultate-istrazivanja-stradalih-i-nestalih-na-podrucju-karlovacke-zupanije/>

VISOKI KAZNENI SUD Ubojica Reihl-Kira uvjetno otpušten, *Documenta* prosvjeduje, 01.07.2024.

<https://www.nacional.hr/visoki-kazneni-sud-ubojica-reihl-kira-uvjetno-otpusten-documenta-prosvjeduje/>

Diana Todorova: Trešnjevka spaja sadašnjost i prošlost borbe za ženska prava, 04.07.2024.

<https://www.portalnovosti.com/diana-todorova-tresnjevka-spaja-sadasnjost-i-proslost-borbe-za-zenska-prava>

U srijedu u KIC-u izložba o logorima Slana i Jasenovac, 08.07.2024.

<https://www.portalnovosti.com/u-srijedu-se-otvara-izlozba-o-logorima-slana-i-jasenovac>

Documenta: Goli otok već desetljećima propada, 10.07.2024.

<https://www.index.hr/vijesti/clanak/documenta-goli-otok-vec-desetljecima-propada-to-je-sramotno/2581124.aspx>

Glas protiv prešućivanja i zaborava, 11.07.2024.

<https://www.portalnovosti.com/glas-protiv-presucivanja-i-zaborava>

Kako su počeli ustaški zločini u Zagrebu, 24.07.2024.

<https://www.portalnovosti.com/kako-su-poceli-ustaski-zlocini-u-zagrebu>

Documenta: U Hrvatskoj se izbjegava govoriti da je nad Srbima počinjen genocid u NDH, 29.07.2024.
<https://www.index.hr/vijesti/clanak/documenta-u-hrvatskoj-se-izbjegava-govoriti-da-je-nad-srbima-pocinjen-genocid%C2%A0u-ndh/2586490.aspx>

Documenta traži bolji pristup stradalnicima iz Domovinskog rata, 31.07.2024.
<https://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/documenta-trazi-bolji-pristup-civilnim-stradalnicima-iz-domovinskog-rata-15487888>

Documenta traži bolji pristup civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata, 31.07.2024.
<https://vijesti.hrt.hr/hrvatska/documenta-trazi-bolji-pristup-civilnim-stradalnicima-iz-domovinskog-rata-11686593>

DOPIS MINISTARSTVU *Documenta* traži bolji pristup civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata, 31.07.2024.
<https://www.nacional.hr/dopis-ministarstvu-documenta-trazi-bolji-pristup-civilnim-stradalnicima-iz-domovinskog-rata/>

Ministarstvo reagiralo na prozivke *Documente*, 01.08.2024.
https://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/ministarstvo-reagiralo-na-prozivke-documente-zanimljivo-je-kako-svake-godine-u-ovo-vrijeme-osvane-neko-priopcenje-15488196?cx_linkref=jl_home_najnovije

Akcija na Trgu u spomen na žrtve – VRA Oluja, 02.08.2024.
<https://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/video-muskarac-na-trgu-urlao-na-aktiviste-koji-su-drzali-transparent-o-olui-sta-ti-znas-ja-sam-bio-tamo-i-vidio-sto-su-srbi-radili-15488553>

Vesna Teršelič: Intervju za Buku, 06.08.2024.
<https://6yka.com/region/vesna-terselic-sluzbene-interpretacije-svode-oluju-na-vojnu-akciju/>
Maltretiranje žrtava, 17.08.2024.
<https://www.portalnovosti.com/maltretiranje-zrtava>

Vesna Teršelič: Intervju za Novosti, 28.08.2024.
<https://www.portalnovosti.com/vesna-terselic-ne-uspijevamo-izaci-iz-magle-ustaskog-pozdrava>

Vesna Teršelič: Intervju za Monitor, 18.10.2024.
<https://www.monitor.co.me/vesna-terselic-voditeljica-dokumente-centra-za-suocavanje-s-prosloscu-zagreb-danas-svi-koji-ne-osudjuju-nasilje-klize-prema-asistiranju-genocida-u-gazi/>

Obilježen 20. rođendan *Documente*, 20.10.2024.
<https://www.portalnovosti.com/obiljezen-20-rodendan-documente>

Činjenicama protiv mirova, 24.10.2024.
<https://portalnovosti.com/cinjenicama-protiv-mitova>

Institucionalno sjećanje na ustaške logore u Drugom svjetskom ratu u Republici Hrvatskoj, 29.10.2024.
<https://h-alter.org/vijesti/institucionalno-sjecanje-na-ustaske-logore-u-drugom-svjetskom-ratu-u-republici-hrvatskoj/>

Održan skup sjećanja na Kristalnu noć, 09.11.2024.
<https://vijesti.hrt.hr/hrvatska/odrzan-skup-sjecanja-na-kristalnu-noc-11852096>

Uspomene generacije koja je doživjela raspad svoje države, 15.11.2024.
<https://balkans.aljazeera.net teme/2024/11/15/uspomene-generacije-koja-je-doživjela-raspad-svoje-drzave>

Documenta: Nekoliko ljudi koristi dan sjećanja na Vukovar za politički promidžbu, 17.11.2024.

<https://www.index.hr/vijesti/clanak/documenta-nekoliko-ljudi-koristi-dan-sjecanja-na-vukovar-za-politicku-promidzbu/2513411.aspx>

TG EstOvest – 24.11.2024.

https://www.rainews.it/tgr/rubriche/estovest/video/2024/11/TGR-Estovest-del-24112024-eebaa0ce-6451-4da8-9d36-ea41fef4b849.html?wt_mc=2.www.wzp.rainews&fbclid=IwY2xjawGz9KtleHRuA2FlbQlxMAABHYIUSPgsoVEeCUVkE2mClFXTUpX7SY55AmpAcmZAGD1ZRpk1NPdCFO2UQ_aem_KZscuRzdLAYM6fh7DzlhXA

VIDA TV

VIDA info - Pamtimo sve žrtve

<https://www.youtube.com/watch?v=pp9QRG6B8v4>

VIDA info - Crowdfunding kampanja Documente

<https://www.youtube.com/watch?v=BvFwUNW6Bfg>

Paragraf #14 - Tko dijeli civilne žrtve

https://www.youtube.com/watch?v=iFpiw8R_L4A&t=753s

VIDA info - Suočavanje s prošlošću na hrvatski način

https://www.youtube.com/watch?v=_XHMC7Jjx9g

VIDA info - Suđenja za ratne zločine u 2023.

<https://www.youtube.com/watch?v=UrvCSSwhpIA>

VIDA info - Projekt antifašista Hrvatske, Slovenije i Italije

<https://www.youtube.com/watch?v=GK3uz314rC0>

VIDA info - Zagrebačka geografija borbe za ženska prava

<https://www.youtube.com/watch?v=z5z5a6l8EZQ>

5. Organizacijski razvoj

Za nama je još jedna godina uspješnog namicanja sredstava i osnaživanja tima. U pogledu namicanja sredstava stabilizirali su nas podrške Fonda za aktivno građanstvo (Norveški fondovi), National Endowment for Democracy (SAD), programa Europa za građane, Erasmus programa i Kreativne Europe. Važan nam je i nastavak suradnje s Srpskim narodnim vijećem, u domeni zagovaranja prava civilnih žrtava rata kao i dovršavanja istraživanja ljudskih gubitaka. U 2024. smo prvi drugi uspješno aplicirali na natječaj Kreativne Europe.

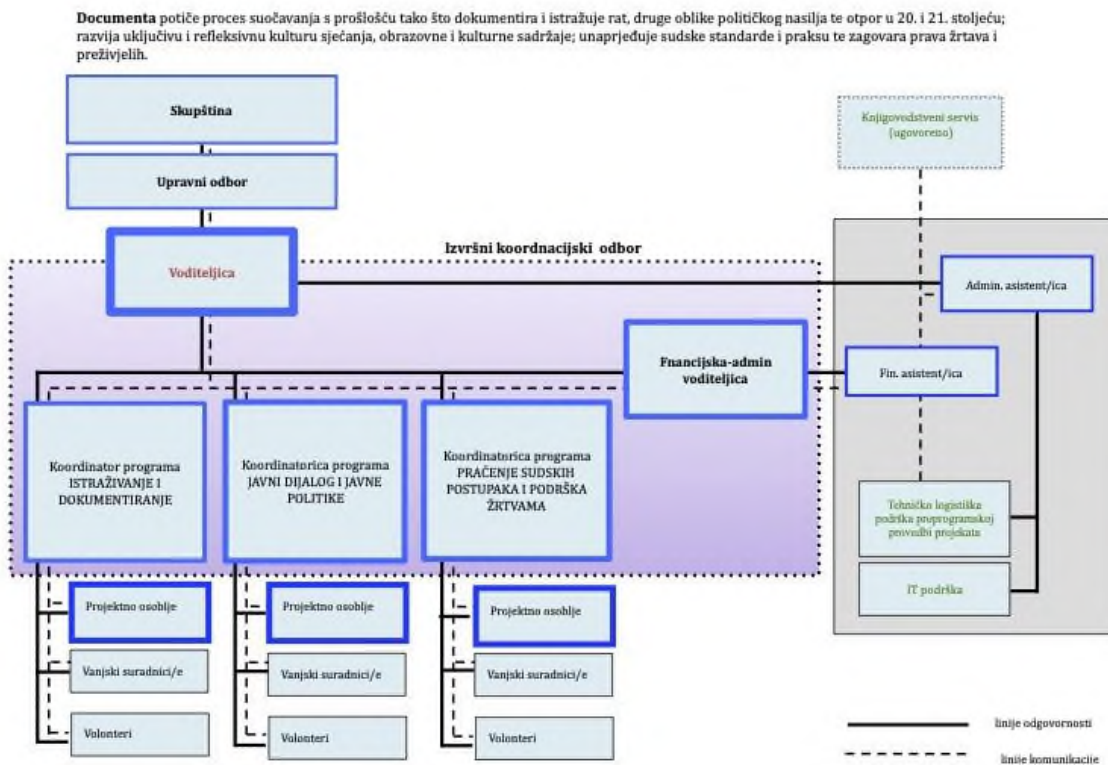
Trenutno u *Documenti* radi 10 osoba na puno radno vrijeme. U timu se dobro nadopunjavaju različite generacije: s više od petnaest godina rada u organizacijama za ljudska prava (Božica Ciboci, Vesna Teršelič, Veselinka Kastratović), više od deset (Nikola Mokrović) i šest (Đino Đivanović) i najmlađim dijelom tima s između dvije i pet godina rada *Documenti* (Alice Straniero, Diana Todorova, Jurica Vitković, Tena Banjeglav, Tia Glavočić). Na pripremi izvještaja o suđenjima za ratne zločine honorarno je angažirana Jelena Đokić Jović.

U namicanju sredstava u manjoj ili većoj mjeri sudjeluju svi zaposlenici/ce kao i neke volonterke.

Čestim objavama unaprijedene su glavna web stranice *Documente*: <https://documenta.hr> i <https://kulturasjecanja.documenta.hr/hr/projekti/>. U porastu je broj posjeta *Documentinog* Facebooka i Instagrama. U domeni poboljšanja opreme najznačajnija je nabavka novih računala za veći dio tima. Vrlo je važno i namaknuti sredstva za novu web stranicu *Documente*.

Uz podršku predsjednika Upravnog odbora Mladena Majetića započeli smo proces tranzicije u upravljanju. U tijeku 2024. poboljšali smo proces planiranja, kroz redovna kvartalna planiranja i kvalitetnije praćenje potrošnje po projektima. Tim *Documente* u siječnju 2024. prihvatio je plan procesa organizacijske intervencije. Plan predstavlja okvir za ključne organizacijske promjene u razdoblju od 2024. do 2026. godine. Temeljen je na principima transparentnosti, učinkovitosti i usmjerenosti na buduće izazove.

Struktura *Documente*

Izazovi razvoja

Uređivanje statusa i osiguravanje adekvatnog prostora za arhiv *Documente*, jedan je od prioriteta. Obratili smo se Hrvatskom državnom arhivu, kako bi nastavili postupak u vezi stjecanja statusa stvaratelja/imatelja privatnog arhivskog gradiva. Nisu nam se naime javili nakon obilaska službe za gradivo van arhiva prije nekoliko godina, kada su i izvršili pregled našeg gradiva.

Radi osiguravanja adekvatnog prostora za arhiv *Documente* pripremamo inicijative prema vlasniku prostora, Gradu Zagrebu, skupa s Kućom ljudskih prava, za obnovu sadašnjih zgrada.

S razvojem nekih od započetih inicijativa, poput obrazovnog i izložbenog programa „Kuća Ive Radić“ u Vukovaru morali smo privremeno stati, zbog pomanjkanja vremena i kapaciteta. O inicijativi je u dva navrata raspravljao i Upravni odbor, upozoravajući na potrebu definiranja dugoročnog plana, prije potpisivanja ugovora.

Najvažnija postignuća:

- objava podataka o preliminarnim rezultatima istraživanja ljudskih gubitaka za Sisačko-moslavačku i Karlovačku županiju te organiziranje *crowd-funding* kampanje posvećene dokumentiranju ljudskih gubitaka

- priprema širokog dijapazona didaktičkih materijala pripremljenih za neformalne i formalne obrazovne programe unutar projekata „Moj grad kroz vrijeme“, „Teške teme“ i podcastova „Ženske perspektive u demokraciji“, uz osmišljavanje novih načina predstavljanja didaktičkih pomagala putem on- line seminara
- održani drugi i treći višednevni seminar posvećen holokaustu i ljudskim pravima (TOLI), u suradnji s Institutom Olga Lengyel, kontinuitet seminara za nastavnike i nastavnice iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine iznimno je važan za poboljšanje njihova rada u osnovnim i srednjim školama, u povijesti i drugim predmetima
- jačanje suradnje na obrazovnim programima s Fakultetom političkih znanosti i Pravnim fakultetom
- dovršavanje dokumentarnog filma „Šume šume“ o partizankama redateljice Renate Poljak koji je do sada prikazan na nekoliko filmskih festivala u Hrvatskoj, Srbiji, Italiji i na Kosovu
- dovršavanje sređivanja dokumentacije Građanskog odbora za ljudska prava
- kao podrška JUSP Jasenovac održana Izložba i spomen šetnje „Put bez povratka - od logora Slana do logora Jasenovac“ kao i akademska konferencija „Institucionalno sjećanje na ustaške logore u Drugom svjetskom ratu u Republici Hrvatskoj: izazovi i prilike u 21. stoljeću“ u suradnji s Centrom za istraživanje Holokausta i genocida na jugoistoku Europe pri Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci, Kulturno informativnim centrom - KIC i Srpskim narodnim vijećem
- snažnije uključivanje suradnje s umjetnicima i umjetnicama, održani prvi „Dani sestara Baković“ na kojima su izvedeni radovi Vlade Marteka, Saše Šimprage i Rosane Ratkovčić, uz podršku Grada Zagreba
- prvi program uz podršku Kreativne Europe za projekt u sklopu kojeg će se održati izložbe „Vi ste Partiju izdale onda kada je trebalo da joj pomognete“ o ženskom političkom logoru na Svetom Grguru i Golom Otoku, autorice Andreje Kulunčić, u Bukureštu (2024. godine) i Zagrebu (2025. godine).
- dobivanje podrške za pripremu savjetovanja „Antifašistički Zagreb“ o financiranju kvalitetnije terenske nastave na teme stradanja i otpora u 20. stoljeću, od Grada Zagreba
- preimenovanja ulica nazvanih po pripadnicima i dužnosnicima ustaškog pokreta, u suradnji s Svjetskim židovskim kongresom, u Zagrebu te najava preimenovanja u Bjelovaru
- priprema i objava te javno predstavljanje izvještaja o praćenju suđenja za ratne zločine, u suradnji s Centrom za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek
- inicijativa za vrednovanje i poboljšanje primjene *Zakona o pravima civilnih stradalnika iz Domovinskog rata* i javno predstavljanje preporuka
- intenziviranje javnog zagovaranja prava civilnih žrtava te održavanje okruglog stola “Rješavanja sudbine nestalih u ratu - otvorena pitanja i izazovi” u Osijeku, u sklopu kampanje "Pamtimo sve žrtve"